

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáca-utca 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszasadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 2 kr.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:

Egész évre . . . . 6 frt — kr.
Negyedévre . . . . 1 > 50 >

Helyben neszoz neszoz:

Egész évre . . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . . 2 frt — kr.

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . . . 2 > 50 >

NAGYVÁRAD, október 11.

Választási jelszavak.

(—a.) Mi sem mutatja jobban, mennyire átalakultak az utóbbi néhány év folyamán politikai viszonyaink, mint azok a jelszavak, melyek a megindult példátlanul heves választási küzdelmet dominálják. Az eddigi választások a régi megszokott sablonos jelszavak szerint indultak. 48 emlegetése, Kossuth Lajos nagy neve, adó leszállítás, a katonaság eltörlése, földosztogatás az ellenzék részéről, — helyi érdekek kielégítése, szépen csengő argumentumok és erőszakoskodás a kormánypart részéről voltak a fegyverek, melyekkel megvívta az alkotmányos csatát.

Ma már ezek — a csengő argumentumok és az erőszak kivételével — nem bizonyulnak elég hatalmas fegyvernek. A nagy hangú ígéreteknek nincsen már hatása. Kossuth nevének hallatára s a 48 emlegetésére meg-meg dobban még a hazafias szív s könnybe lábad az asszonyok szeme, de ezzel aztán vége is van, ennél több eredményt nem lehet vele elérni. A banális ígéretek pedig nyom nélkül röppennek el a hallgatók fülei mellett, akár csak a szüreti rakéták.

Az új viszonyok új jelszavakat hoztak forgalomba s ezek új pártalakulást fognak teremteni.

Legtöbbet hangoztatott jelszó: a *revízió*. Ezt az idegen hangzású szót s annak értelmét annyira ismeri már a nép, hogy nem régiben egy beszámoló alkalmával meginterpellálták a képviselőt: mit tart a

revízióról? Ennek a jelszónak a befolyása alatt állanak az összes jelöltek párt- és felekezeti különbség nélkül. Bánffy engedélyével fellépett kormányparti jelöltek is akadtak már, akik nyíltan kijelentették, hogy revizionisták. Semsey László példája nem áll már egyedül. Mennyire mehet a kormányparton a titkos revizionisták száma, akik nem ugyan a programbeszédben, de a parochián megígérték a revíziót, akár csak a legutóbbi választásnál a hirhelt »jó katolikusok.«

Ugron Duna-Patajon, Horánszky Szepiben megtagadta a revíziót s ennek dacára mindkét párt jelöltjeinek java része revizionista programmal kér mandátumot. Kasits Péter lutheránus, Visontai Soma izraelita s mindketten a revízió híveinek vallják magukat.

Legújabbán még a király-utcai negyvennyolczas radikálisok táborából is akadt egy revizionista jelölt. Nem kisebb ember, mint Kossuth Lajos titkára: Helfi Ignác. Rávette őt is a nyomoruság, utolérte a nemezis. Régi kerületét nem tudja megtartani másként, még így is kétséges.

A választási küzdelem másik riadó-ját az *agrár-reformok* képezik. Az akuttá vált mezőgazdasági válság hangosan kiált megoldás, vagy legalább némi orvoslás után. A magyar gazdák nagyérdemű vezérei kibocsátották kiáltványukat s kiálltak a küzdőterre. Ha nem is fognak valami nagy pártot bevinni a parlamentbe, de kényszerítik a többi pártokat is az agrár-reformok felkarolására. A néppárt már megalakulásakor felvette

ezeket programjába, a nemzeti párt most igtatta be azokat s bizonyára követni fogja példáját Ugron csoportja is. Jobb is, mintha utopisztikus s a nép előtt a nélkül is érthetetlen meddő közjogi tételekkel rakják tele proklamációikat.

A harmadik új jelszót a Bánffy-kormány tapintatlan keze dobta bele a küzdelembe. Értjük a kvóta megoldásának kérdését. Azért oszlatta fel a házat, mert nem hitte, hogy partja képes legyen megszavazni a kvóta fölemelését. Mi ugyan azt hisszük, hogy az a párt képes lett volna megszavazni mindent, bármily jogtalan, bármily káros lett volna is az országra, de ő bizonyára jobban ismerte a Tisza-klikk fondorkodásait. Elég baj az, hogy most evvel a kérdéssel lépnek az ország elé anélkül, hogy szükségesnek tartanák tájékozni azt a kormány terveiről. Ez a kétszinű játék nagyon veszedelmes lehet. Ha u. i. — mint bizonyosra vehető — meglesz a kormánynak szolgálatkész többsége, akkor a kvóta felemelésével oly nagy terhet akasztanak az ország nyakába, melyet adófelemlés nélkül, tetemes deficit nélkül meg nem bírhat. Ha pedig (amit nem lehet elgondolni sem) nem tudna többséget szerezni szerencsétlen tervei kivételéhez, akkor méltán tarthatunk attól, hogy megrendül a dualizmus s kész a belháboru. Az ilyen kérdések, melyek annyi szakismeretet s még több megfontolást és higgadtságot igényelnek, nem valók arra, hogy egy szenvedélyes választás jelszavát képezzék.

Körülbelül kétszáz programbeszéd

A „TISZÁNTÚL“ TÁROZÁJA.

Magyarország Patronájának mai ünnepét, a melyet pápa Ó szentsége millenniumi ajándékképpen engedélyezett a magyar nemzetnek ma üli először a legnagyobb fényvel a magyar kath. világ. Ez az ünnep tisztán magyar ünnep, a melyet hivatkozással a magyar népnek B. Sz. Mária iránt való lovagias és hagyományos tiszteletére, megállapított az anyaszentegyház feje.

Ebből az alkalomból városunk valamennyi plébánia templomában ünnepélyes isteni tisztelet és sz. beszéd lesz.

Az a szertartás, melyet erre nézve a Szentszék megállapított és a melyet főpásztorunk, dr. Schlauch Lőrincz, kardinális és püspök ur ő Eminenciájára f. é. VII. sz. körlevelében elrendelt, oly megkötő és épületes, mint őseinknek fohászokodása és csatakiáltása, mely a veszély pillanatában évszázadok folyamában

fölhangzott és így szól — és szól ma is: *Jézus, Mária segíts!*

A pápa által megállapított istentiszteleti rendből épülés és ájtatos őseinkre való kegyeletes megemlékezés céljából itt közöljük:

Esterházy Pál nádor (1634—1713) fohászokodását, mely a mai ünnep zsolozsmájába vétetett föl s így szól:

„Isten dicsőséges Szülője, Magyarország Nagyaszonnya, szentséges Szűz Mária! emlékezzél meg örökségedről, melyet hírséges szolgálád, első királyunk és apostolunk neked ajánlott s testamentomban read hagyott. Kegyes orczával tekints birodalmadra s dicsőséges érdemeiddel légy közbenjárója, légy szószólója népednek egy szent Fiadnál, Jézus Krisztusnál. Hozzád kiállottak eleink s minden szükségükből szabadulást nyertek, mert virrasztott örökséged fölött két szemed világa, oh mindörökké áldott Asszonyunk! Akiel ily remény emel föl, ily bizodalom élet, hozzád folyamodunk, akik néped vagyunk. Védeld, hatalmas pártfogásoddal hazánkat oltalmazd. Nyerjed ki itt és az egész föld kerekében anyaszentegyházunknak s a katolikus hitnek fölmagasztalását; nekünk pedig értelmess s a hit gyümölcsét termő szívet adj. Elősmérjük, oh Asszonyunk, hogy vétkeztünk, de felejtésd el gonoszságainkat. Szólj egy jó szót miérettünk Fiadnál, hogy az ő akarata szerint intézzük életünket s téged Asszonyunkat, Pártfogónkat tisztelességgel életünk minden napjain.“ — Amen.

A z á l o m!

Irta: MISSURAY ANNA.

Lenge, könnyű öltöny fedte tagjait, apró lába aranyos szandálba volt kötözve; fején a göndör, szőke fürtök szeszélyesen bogozva állottak, szárnyaeskái, — azok a reszkető pihe szárnyak pajkosan csapkodtak össze-vissza, mert földi lényt várt az álom tündére, olyan lényt keresett nefelejt szemével, a ki boldog, nagyon boldog lesz, ha ő korállajkaival homlokon csókolja.

Az angol kert déli szögletében ifju ember ült, alig számlált 25—26 évet s már tapasztalt sokat; tudja, hogy ki szép külsővel bir, belsőleg lehet rossz, álnok teremtés; nem bizik többé senkiben.

Oh! Ot többé nem zavarja meg szép arc, ragyogó szem, vakító fehér fogsor, mert ki őt szerencsétlenné tette, mindennel birt.

Ha eszébe jut, hogy hajtotta fejét vállára, hogy nyújtotta csókra szép ajkát! Nem, erre neki nem szabad gondolni, neki csak gyűlölni, csak feledni szabad! —

Az álom tündére észrevette a töprengőt, könnyű lépteivel mellette termett, reá hajolt, nézte hoszan, mélyen, lelkében olvasott, tudta mire gondol, mit érez, látta szenvedő arcát, a fájdalmasan vonagló ajkakat; gyorsan hafározott, rózsaszín fátylát borította az ifjura s mosolyogva nézte tovább, s az ifju? Almodott! szépet, gyönyörűt!

Halljátok álmát:

Nagy kertben járt, bár merre nézett, virá-

fog ma az országban elhangzani. Mindannyinak tartalma e hármasság jelszó körül fog csoportosulni: revízió, agrár-reform és kvótakérdés. A régi hangzatos frázisok lomtárba kerülnek, vagy hatás nélkül hangzanak el. Az új igék ellenben, bár a régi földbe hullanak, nem is sejtett sikert fognak hozni.

Választási mozgalom Bihar megyében.

A biharmegyei szabadelvű párt ülése.

Biharmegyei szabadelvűpártja, tegnap október 10-én délelőtt 11 órakor a »Zöldfa« szálloda kistermében közgyűlést tartott, melyen a választásra vonatkozó előkészületeket tették meg.

Körülbelül százan jelentek meg nagyobbára jegyzők, főszolgabírók és más megyei hivatalnokok.

Szunyogh Péter alispán, elnök az ülést megnyitván, a választmány és a többi tisztviselők nevében újból lemond a viselt tisztségről. Elnöknek újból Szunyogh Péter alispánt választották meg egyhangúlag, alelnöknek Szabó Józsefet és Tóth Dezsőt. Jegyzőnek újból Hegyesy Mártont, a városból eltávozott Beöthy Pál helyett pedig Keszthelyi Zoltánt választották meg egyhangúlag — az elnök indítványára.

Ezután a választmányt alakították meg, mely nagyobb részt változatlan maradt, amennyiben, csak az elhalt, vagy a városból eltávozottak helyett választottak más tagokat.

Ezután megválasztották a választó kerületek pártelnökeit. A megválasztottak a következők:

Élesd: Beöthy Atilla.
Belényes: Tamásfalvy Tury Ignác.
Magyar Cséke: Korda Andor.
Tenke: Szabó József.
Ugra: Markovits Károly.
Bihar: Ertsey Géza.
Nagyszalonta: Lovassy Ferencz.
Margitta: Dr. Buder Ferencz.
Székelyhid: Szunyogh Zsigmond.
Hosszupályi: Balázsházy Bertalan.
B. Ujfalu: Csapó Dezső.
Báránd: Nadányi Miklós.

E megválasztott elnökök feladata: a kerületi pártokat szervezni, mire a szervezett párt jelöltet fog állítani.

A választások ezzel befejeztettek Tisza István tartott ezután beszédet, mely páratlan a maga nemében. A kormánypárt s így önmagának dicsőítése, egyúttal pedig a főpapok és az ellenzék leszólása képezi annak egész végét. Programot a jövőre ő sem adott. Titkolózott, mint aki nem meri fölfedni való céljait, hanem csak bizalmat kíván a biharmegyei választóktól.

A főpapokra vonatkozó része a beszédnek beillik fenyegetésnek. Köszönjük ezt a nyíltságot, legalább tudni fogjuk immár, hányadán vagyunk és hogy mint fizet Tisza Kálmán és az ő szerelme fia, István azoknak, akiknek szavazatáért valamikor nem sajnált még egy kis fáradságot sem.

Egyébként további épülés céljából itt adjuk a beszéd ismertetését.

Tisza István visszapillantást vet a múlt s örömmel tapasztalja, hogy az elmúlt országgyűlési ciklus alatt egyedül a kormánypárt fogta fel komolyan és teljesítette feladatát. Hamarosan áttér az egyházpolitikára. Állítása szerint nem a szabadelvűpárt volt kezdeményezője, hanem a viszonyok, melyek az események által oda fejlődtek, hogy megoldása szükségessé vált. Egy meggyőződés hatotta át a szabadelvűek szívében s meggyőződés által ösztökélve szálltak sikra. Megvallja az igazat, hogy az első perczben maguk is azt hitték, hogy nem sikerül a házat ez eszméknek megnyerni, de — ugymond — »hála Istennek (?) csalódtunk.« Ekkor indult meg egy aknamunka a szabadelvű pártban, de ők türelemmel várták, míg az aknazni akaró elem kivált a pártból, megszökött. Az ellenzéki pártok a szabadelvűség megbuktatását célozták, de e helyett az ellenzék felbomlásnak indult; szülő elismeréssel szól az egyik részről a Kossuthfrakciónak, mely az egyházpolitikát pártolta.

Ezek az ügyek szerinte most már jó mederben folynak. Egyedüli cél most az, hogy a nyugalom helyre álljon s hogy a kormányt támogatassák. Szól ezután a katolicizmusról és sajnálattal említi, hogy voltak olyan főpapok, kik a felekezeti harcban zászlót vittek a szabadelvűség ellen. Jó hazafiakká csak a felvilágosodás tesz s kik a társadalomban vezér szerepet kívánnak vinni, vallják meg, hogy kívánják-e a felekezeti harcot. Nem volna szabad elforgácsolni erőnket, inkább áldásos, hasznos mun-

kát végeznének a pártoskodás helyett: a 67-iki alapon, a nemzet hihetetlenül fejlődött, ugyanarra, hogy hazánk Európában most a tisztelet tárgya. Ezen az alapon építsenek tovább, mert ez az igazi nemzeti politika.

A közjogi kérdések ólomsúlyljal nehezdednek országunkra; ezek a kérdések tisztázásra várnak. Hosszan beszél az önálló vámterület ellen, mely határozottan csonkítaná a máris majdnem tönkrement gazdaságunk érdekét. Ne törődjünk — ugymond — a támadásokkal. Ha szabad államban élünk, teljesítsük szabadon kötelességeinket, és a szabadelvűség sikere bizonyos lesz.

Ezután Szunyogh Szabolcs, volt országgyűlési képviselő szól s ő szerinte is a szabadelvű párt ilyen önbizalommal még nem ment a harcba, mert fényes győzelemmel fognak onnét kikerülni. Ezután a Tisza Kálmán alkotásait dicsőíti és szerinte Tisza rakta le a szabadelvűség megrendíthetetlen alapját. A szabadelvű párt érdeke szerinte a haza érdeke, tehát a haza érdekét kívánja a szabadelvűség győzelmével. Vigyék magukkal a tagok ez eszme iránti érdeklődést.

Szunyogh Péter alispán ezután az ülést 1/2 12 órakor bezárta.

Jelölések Bihar megyében.

A biharmegyei szabadelvűpárt tegnapi közgyűlése alkalmából egyúttal a főszolgabírókkal is közölték, az üléseken kívül azoknak a képviselőjelölteknek a neveit, akik az illető választókerületekben a kormánypárt részéről fellépnek s akik érdekében »dolgozniok« kell. A neveket még titokban tartják.

Biztos tudomásunk van róla, hogy a bárándi kerületben, a kormány akaratához képest gróf Korniss Károly, — a bihari kerületben pedig Tisza László a kormánypárt jelöltje.

Annaira titokban tartják még a jelölteket, hogy a kormánypárt emberei közül is csak a »kiválasztottak«-kal közölték a miniszterelnök által összeállított és jóváhagyott listát.

Ezért aztán a párttagok is csak találgatják a jelöltek neveit.

Hir szerint Berettyó-Ujfaluiban az eddigi képviselőt: Szunyogh Albertet jelöli a kormánypárt Papszász Károly Kossuth-pártival szemben;

Biharon: Tisza László kormánypárti és Rigó Ferencz Kossuth-párti;

Magyar-csékén: Goldis János a kormánypárt jelöltje;

gok vették körül; a fehér gyöngyvirág pajkosan csilingelt apró harangjaival, az ibolya mosolylyal küldte illatát, a rózsza méltósággal hajlongott, a lilium az ártatlanság fehér jelképe, a szegfű, nefelejts tuba-rózsza, rezedá mind-mind mosolylyal üdvözölték őt, a hogy tovább ment, harmatos virágok száz ezrei váltották fel elődeiket; majd, a magas pálmák, narancs, citrom s a különböző bokrok és a dél izzó virágpompája között lágy zümmögő dal hangzott, a mely megtöltötte az egész kertet, összefüggő egészet képezve a virágok részegítő illatával. Az ifjú elbűvölve állott meg: érezte hogy egész lénye nagy átalakuláson megy keresztül, eltűnik belőle minden emberi, helyét adva a magasztosnak, szépnek, nemesnek.

A bokrok és fák között könnyű tündér alakok szökdeltek, s lejtették a tündérek tánczát, maguk közé sodorva őt, tánczoltak örületesen, míg ő kifáradva földre nem rogyott, habzó serleggel állottak elé, kínálták s ivott, mintegy izzó láva-folyam öntötte el testét, fölfri-sülve lejtett velök tova.

Villámlás, dörgés tette figyelmessé, nagy fényesség között egy remek alakot látot közeledni, szeméihez emelte kezét, félve nézte, menekülni igyekezett előle, nem tudott, — lábai földbe gyökereztek, lehajtotta fejét, majd daczosan emelte fel, szeméi vad haragban égtek s tekintete egybefonódott a szép jelen-ség bánatos tekintetével.

Varázs hárfához hasonló hang ütötte meg fülét:

— Haragszol rám? Gyűlölsz? Vagy gyűlölni vélsz? Adtam rá okot! Szeretlek, szeretlek, hogy mért voltam hidegebb, ne kérdd! Felelni úgy sem tudnék reá, tán pillanatnyi

szeszély vagy elbizakodottság volt részemről, nem tudom; megbűnhődtem érte; nincs a napnak órája, mely az emlékek egész sorát ne vezetné elém, s olyankor vagy mint örült kacagok hosszan, rémesen, vagy fájó könnyel telik meg szemem, s imádkozom . . . Nem szerettem mást soha, de látva határtalan bizalmad, azt hittem, nem szeretsz, hisz' nem féltettél; mindenki mondta: »Ki szeret, az félt is.«

Nem igaz! szeretni lehet ez átkos szenvedély nélkül is . . . Téged bántott hidegségem, nem mutattad, mulattál másokkal, az asszonyok egész serege vett körül, nevéttél . . . Oh! én is —; a kin s a féltés ezer karmú furiai marcangolták, tépték lelkemet, s hogy mit tettem? Kaczerkodtam, én örült; föl akartam tűnni neked, csak neked . . . Nem sikerült. Másoknak — kik csak közönyösséget ébresztettek bennem — feltüntem, s hogy mi történt ezután? Sok-sok, elhagytál a lelkiismeret, az önvád martalékául!

A szép jelenség kezét, arcára borította és sirt — zokogott . . .

Az ifjú nézte, arcza majd sápadt lett a kintől, majd vérvörös a felindulástól . . . Nem tudta higgyen-e ne higgyen?

Jól esett tudni, hogy szeretted, 'de mire-való volt az alakoskodás . . . vagy ismét játszani akar vele, a fájdalom, a kin karjai közzé akarja taszítani? Feledni akart, azt hitte sikerül, a szív lobogó láng, máskor dermesztő jégdarab, de mindig lüktető szerve az élő embernek, nem érzett teljes boldogságot, ne érezze a fájdalmakat sem — nem sikerült, a feledés — ez áldásos nemző — kerülte mesziről; most hogy újra látja, érzí sötét hajának kábító illatát, látja az ideges kis kezét, a pirban égő

fájdalmas arcot, a roskadozó alakot, még nagyobb erővel kel föl szerelme, szeretne lábaihoz omlani, vagy karjaiba szorítani, s megfojtani a fájdalomért mit neki okozott.

Nem tudta mit tegyen, szeresse s így boldog legyen, mint egykoron; lökje el magától a boldogságot, büszkeségeért?

A leány arca derülni kezdett s látta, hogy teszi szebbé az anélkül is eszményi vonásokat a remény; mint kiáradt folyam, fékezetlenül vett erőt rajta szenvedélye, megbocsátott. Karjaiba szorítá . . .

Ekkor összerezzen, homlokát végig simitá, hideg veríték gyöngyözött azon végig . . . fölésmélt s nem tudta, való vagy álom volt-e az egész . . . Maga körül néz: a fák titokteljesen suttoztak, a hold s a milliárd csillag fényözönrel árasztja el az ég kék kárpitját. Távolban lámpák fénye törte meg a homályt s látta amint tündére rémült arczezal kereste s nevéen szólítá az eltűntet.

Az ifjú örömprepes ugrott föl a kerti padról, oda rohant a hold ezüstös fényében való-ságos tündéreként közeledő elragadó jelenséghez és feledve büszkeséget, haragot karjaiba zárta, szerelmesen suttogván; »Mégis való . . .«

Az álom tündére összegöngyöltte rózsaszín fátylát; pajkos mosoly környezte ajkait, áttetsző szárnyait lebegtetve repült tovább, hogy egy halandónak boldoggá tegye az álmát, s figyelmeztesse a bekövetkező boldogtalanságra . . .

Azért ne is mondják a tudós urak nekem, hogy álmainknak nincs tündére; van! Higgyék el nekem, hisz oly sokszor tesz boldoggá engem is!

Bárán don: Illyés Bálint Kossuth-pártival, gr. Korniss Károly kormánypárti jelölt mérkőzik meg:

Margittán Örley Kálmán mellett foglal állást a kormánypárt s hir szerint Baranyi Ödön nem is lép fel.

Belényesben Véghső Gellért helyett Papp János megyei főjegyző lép fel s ellenjelöltje nem lesz;

Elesden Telegdi József kormánypárti eddig szintén ellenjelölt nélkül lesz kandidálva.

Valószínűleg ma már vége lesz a titkolódásnak s megtudjuk, hogy kik fognak versenyre kelni a biharmegyei mandátumokért.

A belügyminiszter rendelete.

A belügyminiszter a törvényhatóságokhoz körrendeletet küldött, a melynek tartalma a következők:

A közrend és a béke megőrzése, a személy- és vagyonbiztonság föntartása mindenkoron a törvényhatóságnak önkormányzati hatóságából kifolyó egyik kiváló joga és kötelessége lévén, részéről különös súlyt fektetnek arra, hogy a törvényhatóság a küszöbön álló képviselőválasztási mozgalmak alatt és a választások idején e jogát teljes mértékben érvényesítse és abból folyó kötelességét pontosan teljesítse.

Nem szükséges a törvényhatóságot figyelmeztetnem, hogy bármely visszaélés, vagy bűntény, azért mert az a választási jog, a közjogok ama legfontosabbika és legszebbikének gyakorlása közben követett el, nem eshetik enyhébb beszámítás alá.

Az 1896. évi október végén és november elején megejtendő általános képviselőválasztások alkalmából fölhívom a törvényhatóságot, hogy önkormányzati hatáskörében jó eleve tegyen meg minden szükséges intézkedést a végből, hogy a képviselőválasztási mozgalmak alatt épp úgy, mint a választás idején, törvénybeütköző és államellenes izgatások, törvénytelen cselekmények, rendellenességek és zavarok elő ne forduljanak és ha mégis előfordulnának, azok a törvény értelmében rögtön megszüntessenek és szigorúan megtoroltassanak.

A mezőgazdák és a választások.

Segíts magadon, s Isten is megsegít. Ennek igazságát átérezve minap 15 ezer alsó-ausztriai mezőgazda tanácskozott Bécs város-házának óriási árkádudvarán jelenlegi nyomászó helyzetén, s azon módokon s eszközökön, melyek azon segítenek.

Magok a földműves gazdák ecsetelték élénk színekben a liberális kormányok és parlament által hozott törvényeknek pusztításait, melyek rövid 25 esztendő alatt a földműves, kézműves és kiskeresedők osztályait újabb meg újabb adókkal a tönk szélére jutották, a tőkepénzeseknek és börze-spekulánsoknak nyújtott kedvezményekkel pedig a nyers termékek árát annyira leszállították, hogy a gazdák már nem képesek megélni, birtokukat kénytelenek eladni, s Amerikában jobb hazát keresni.

A liberalizmus és korrupció garázdálkodásait ellensúlyozandók, a keresztény szocialis programnak megfelelő, mindmegannyi életrevaló határozatokat hoztak, melyek között kimagaslik a szakszövetkezetek megalakítása, arra hivatva, hogy a mezőgazdák, iparosok és kiskereskedők közt a közszellemet és az érdekközösséget ápolják, a hitel biztosítási ügyet magok közt szervezzék, a tartományi gyűlésbe, birodalmi tanácsba csak oly képviselőket válasszanak, kik küldöik, nem pedig saját zsebjük érdekeit képviselik, a progresszív jövedelmi adót felelmejjék, a börze-adót behozzák, a földadót pedig leszállítsák sat. sat.

A gazdák erélyes fellépése és tömörülése annyira hatott az ausztriai kormányra, hogy a

kongresszuson jelenlevő helytartó és földművelési miniszter megígérte, hogy a kormány a gazdakongresszuson hozott határozatoknak megfelelő törvényjavaslatokat fog legközelebb a parlament elé terjeszteni.

S ez mind nagyon helyes! Nálunk is ugy kellene lennie.

A mezőgazda a kenyérszerző az egész társadalom számára, ez termelő és fogyasztó egy személyben, kitől él az egész világ. A földműves osztály az állam oszlopa, hátgerince, mely ha inog, roskad, magával rántja az államot is.

Magyarországban ellenben mint látunk? Legkevésbé vet ügyet nyomorára a kormány. Ugy agyon boldogította már anyakönyvvezetőkkel, polgári házassággal, felekezeti különiséggel. Aztán mit szólna hozzá a szabadkőmives liberalizmus, a dédelgetett nagytőke, a börze?

A kormánypárti képviselők érdekszövetkezete pedig azonnal megbuknék, míhelyt földműves és gazdák saját ügyükkel gondolnának. Hogyan lehetne akkor etetéssel, itatással, vesztegetéssel mandátumhoz, igazgató-tanácsosi tagsághoz, s egyéb dusan kamatozó állásokhoz jutni?

Ámde miként Ausztriában a keresztény szocialis pártnak, akként hazánkban is fog sikerülni az elvű ellenzéknek levenni népünk szeméről a liberális hályogot, hogy lássa, kik barátjai és kik ellenségei. S akkor ugy fog tenni, mint a nép tesz Ausztriában. lerázza nyakáról a szipolyozó piéczakát, egyedüli barátjához, ahhoz a párthoz fog csatlakozni, melynek programja a nép zömének szívéből van véve, melynek minden pontja anyagi s erkölcsi boldogulását czélozza s azért jelenlegi sanyaru helyzetén csak ugy fog segíteni magán, ha ezt a zászlót viszi diadalra a választásokon.

A magyar nők tiltakozása.

Az Ős-Budavárában elkövetett merénylet mind e mai napig megtorlatlanul maradt, pedig Perczel belügyminiszter a saját maga és Erdély Sándor igazságügyminiszter nevében is megígérte, hogy a Megváltás szentjelének meggyalázását és a kereszténység vakmerő provokációját a törvény s igazság szerint, de a büntető törvénykönyvnek a vallás elleni vétségekről s büntettekről szóló szakaszai értelmében felelősségre fogja vonatni.

A miniszter ígérte mindez ideig nem váltotta be, pedig az Ős-budavári elvetemült büntető elkövetése (f. évi szept. 2-dika) óta immár öt egész hét mult el.

Ily körülmények között szoros kötelességünknek ismerjük közölni továbbra is ama lelkes hölgyek tiltakozását, kik amaz istentelen büntényért elégtételt követelnek.

Az újabb tiltakozások a következők:

Korponay Lajosné, Korponay Mariska, Mihók Jánosné, Demján Mariska, Mihók Juliska, Redl Katalin, Novák Katalin, Schmotzer Paula, Jónás Anna, Nagy Mária, Kerekes Mária, Szobodics Mária.

Szent-Jobbról:

Pauliár Jenőné, Stener Irma, Mészáros Mártonné, Turnyik Mihályné, Nagy Pálné, Novák Jánosné, Szőnyi Józsefné, ifj. László Jánosné, Varga Bálintné, Nagy Terézia, Zsugán Józsefné, Sári Károlyné, Papp Lászlóné, Vas Józsefné, Hooz Szilveszterné, Erdélyi Róza, Szücs Jánosné, Bozsik Jozefin, Lukács Gézané, Bujdos Jánosné, Scholcze Zsófia, Balog Juliánna, Jatykó Józsefné, Higili Mihályné, Gelencsér Gáborné, Jónás Józsefné, Fehér Anna, Novák Anna, özv. László Jánosné, Czincz Mariska, Járó Antalné, Kelemen Erzsébet, Torner Jánosné.

Mária-Radnáról:

Ladányi Lajosné, Fekete Béláné, Zobl Jánosné, Dabay Ákosné, özv. Stoll Lipótné, özv. Biró Mihályné, Biró Piroska, özv. Humbich Ferenczné, Józsa Józsefné, Bungó Mari, Papdi

Emerencz, Oláh Juliánna, Oláh Anna, Oláh Emerencz, Oláh Ilona, Oláh Erzsébet, Stieber Anna, Sipos Anna, Lakó Krisztina, Bartók Verona, Szőke Mari, Vincz Mária, Huszok Anna, Szüts Juliánna, Simon Róza, Simon Juliánna, Simon Mária, Hász Karolin, Elisabetha Bild und mein Familie, Popovits Magdolna, Popovits Katalin, Popovits Józsefné, Boldogi Mari, Szigi Etelka, Sztankó Erzsébet, Babócs Rozália, Hirubesch Katinka, Sőner Gertrud, Sőner Anna, Marksteiner Mária, Szász Róza, Szász Mari, Szász Juliska, Miklós Lenke, Kosik Juliánna, Pschorn Adalbertha, Orosits Francziska, Fischer Mari, Reichardt Vilmosné, Hoszeszlavszky Anna, Gleviczky Katalin, Gleviczky Mária, Lubárdics Katalin, Török Mária, Kovács Katalin, Kriván Irma, özv. Pálkás Rozália, Takácsy Jozefa, Wintermantel Henriette, Wintermantel Aranka, Szlamai Örsébet, Lovics Magdolna, Lovics Róza, Lovics Lujza, Huszok Anna, Huszok Ninus, Szász Margitta, Szász Emilia, Koncsek Katicza, Nikics Paulina, özv. Breznovszki Balászné, Weszely Erzsébet, Weszely Mariska, Weszely Gizella, Weszely Valentin, Kocsis Erzsébet, Bartók Vera, Szlovák Mari, Szlovák Mariska, Szlovák Eszti, Kocsis Istvánné, Kocsis Kálmánné, Kocsis Aranka, Kocsis Margit, Blázer Francziska, Kocsis Lajosné, Kocsis Erzi, Zsigmond Mária, Zsigmond Gizella, Zsigmond Mariska, Ruppert Rozália, Ruppert Mária, Zibald Flóra, Zibald Mariska, Zibald Anna, Zibald Ilonka, Lakó Krisztina, Sipos Anna, Paszternák Erzsébet, Paszternák Mariska, Számcsán Lujza, Talamoni Zsófia, Talamoni Katicza, Schriffert Terézia, Demkó Amália, Demkó Erzsébet, Demkó Anna, Bakró Mária, Schefcsik Józsefné, Schefcsik Paulina, Schefcsik Mari, Vekszler Jozefa, Poszpisil Francziska, Poszpisil Róza, Szabó Erzi, Szabó Anna, Dankó Anna, Papdi Emerenczia, Oláh Ilka, Oláh Emerenczia, Oláh Erzi, Dénagy Juliska, Dénagy Róza, özv. Berta Károlyné, Mayer Amália, Gomilesovic Teréz, özv. Rafila Róza, Kámpill Róza, Harbuth Andrásné, Harbuth Francziska, Nepp Erzsébet, Nepp Rozália, Samesak Anna, Sopini Emma, Németh Rozália, Németh Éva, Károlyi Marcella.

És számos más helybeli róm. kath. család-anya csatlakozik fönti tiltakozáshoz.

Kelt M. Radnán 1896. okt. 3-án.

P. Ámberger Gyula,
zárdaf. plébános.

Göröcsről:

Szent Iványi Istvánné, Pilis Hedvig, Sischer Janka, Szent-Iványi Anna, Gocsál Emilia, Suba Józsefné, Kun Juliánna, Kun Aronné, Rákó Mari, Bazala Apollónia, Bazala Bertha, Bölönyi Vilma, Bölönyi Miklósné, Duma Jánosné, Duma Anna, Május Zsuzsanna, Suha Pálné, Duma Etelka.

Zsibóról.

Halász Ilona, Merza Lázárné, Both Ferenczné, Csegezi Zsuzsa, özv. Macho Ferenczné, özv. Wagner Jánosné, Lórenz Katharina, Fekete Ferenczné, Ulbrecht Sándorné, Késs Károlyné, Nagy Sándorné, Pinczés Ferenczné, Antal Gusztávné, Szilágyi A.-né, Szilvay B., Benkő J.-né, Papp F.-né, Röss B., Fekete M., Machó Róza, Wagner Mariska, Machó Ida, Ulbrecht Vilma, Punguz Lenke, Soltész Juliánna, Lakatos Ilonka,

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch park) nyitva ma d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 krért. Más időben 50 kr.

- Ok t ó b e r
- 12. Rendkívüli városi közgyűlés.
  - 12. Szüret a nagyvárad hegyen.
  - 13. Sebes-Körös vízszabályozó-társulat közgyűlése d. u. 5 órakor.
  - 13. Központi választmány ülése a város-házán.
  - 16. Biharmegye rendkívüli közgyűlése.
  - 17. A megyei központi választmány ülése
  - 18. A főreáliskola palotájának fölavatása.

* Királyunk Szent-Pétervárott. Lembergi la poknak táviratozzák Pétervárról, hogy királyunk jövő esztendőben viszonozza Miklós czár látogatását. Vilmos német császár körülbelül ugyanazon időben szintén Pétervárra utazik.

* **A királyi pár a Rivierán.** Ő felsége a királyné az idén is, mint minden esztendőben hosszabb tartózkodásra Cap Martinbe utazik. Nizzából jelentik, hogy az előkészületek a királyné ott időzésére már most folynak. A szállodát, amelyben lakni fog, restaurálni fogják és számtalan munkás sietve dolgozik az új épületszárnyon, amelyet a szálloda keleti oldalához építenek, amiáltal a homlokzat tizenkilenc méterrel meghosszabodik. A fogadóban berendezett villamos világítás nem kevesebb mint 900 lámpából áll. A fogadó igazgatója nemrég Bécsben járt megbeszélni Berzeviczy vezérőrnagy főlovászmesterrel a teendőket. A királyné december 15—20-ika között érkezik a Rivierára és ugyanabba a lakosztályba száll, amelyet már mult esztendőben is birt. Alkalmasint április hónap előtt nem is távozik Cap-Martinból. Ha váratlan akadály nem jön közbe, a király február hó vége felé meglátogatja Cap-Martinben felséges nejét.

* **A lourdesi zarándokok hazaérkezése.** A főváros katolikus lakossága impozáns módon fejezi ki köszönetét azoknak, akik az idén is megjárták a lourdes-i csodagyógyhelyet. A megérkező zarándokok elé templomi zászlókkal és énekszóval több plebánia vonul ki s tartják meg együttesen bevonulásukat és a hálaadó istentiszteletet.

* **Ováció gróf Dessewffy Aurélnak.** Az országos magyar gazdasági egyesület választmányja a nyári szünetek után e hó 20-án tartja első ülését, a melyen az egyesület nagyérdemű elnökét gróf Dessewffy Aurélt, valóságos belső titkos tanácsossá történt kinevezetése alkalmából szép ovációban részesítik. Az üdvözlő beszédet gróf Andrassy Aladár mondja az ünnepelthez. Az Aurélnak a választmány üdvözlő még Kodolányi Aurélt is, a kit királyi tanácsossá neveztek ki és Weisz Henriket, a kinek a király magyar nemességet adományozott a mezőgazdaság terén szerzett érdemeiért.

* **A főreáliskola ünnepélyes felavatása.** A következő meghívót vettük: A nagyvárad m. kir. állami főreáliskola új épületének, mint millenniumi alkotásnak ünnepélyes felavatását folyó évi október hó 18-án délelőtt 10 órakor az intézet tornacsarnokában tartja, melyre a »Tiszántúl« tek. szerkesztőségét tisztelettel meghívja a főreáliskola tanári kara. Az ünnepélyt reggel 8 órakor az egyes vallásfelekezetek templomaiban isteni tiszteletek fogják megelőzni. Az ünnepély sorrendje: 1. Hymnus. Énekli az ifjúsági énekkar. 2. A kir. tan. polgármester beszéde. 3. A vallás- és közokt. miniszter képviselőjének beszéde. 4. Az igazgató beszéde. 5. Egy tanuló beszéde. 6. Szózat. Énekli az ifjúsági énekkar. 7. Az intézet helyiségeinek megtekintése. A rendező-bizottság kéri a t. vendégeket, hogy a diszebedben való részvételt folyó hó 17-ig Kappel György tanárnál bejelenteni sziveskedjenek. Diszebed a »Zöldfa«-szállóban délután 1 órakor. — Egy teríték borral együtt 2 frt 50 kr.

* **Aranylakodalmom a Hofburgban.** A bécsi Hofburgban érdekes családi ünnep lesz a napokban. Friedl János főlámpagyújtó, ki most töltötte be 85-ik évét és 77 éves felesége aranylakodalmukat tartják meg. Friedl 55 év óta él a Hofburgban, melynek e szerint ő a legrégebb lakója. Büszkén mondhatja el, hogy három uralkodó alatt szolgált, mint udvari lámpagyújtó.

* **Szent-István szobra.** A közoktatásügyi miniszter tudvalevőleg Strobl Alajos szobrászt bizta meg Szent-István szobrának elkészítésével. A művész a mintázattal már el is készült, de a hatását ki akarja próbálni a Mátyás-templom mögött lévő halászbástyán. Minthogy a bástya tájékán most még a jezsuita-lépcső és az állampépítészeti felügyelőségnek rozzant épülete áll, a közoktatásügyi házat bontassa el. Nemsokára lerombolják a szűk jezsuita-lépcsőt is, minthogy az Albrecht utról kényelmes új lépcső vezet a Mátyás-templomhoz. Nem lehetetlen különben, hogy a Szent-István szobrát a Mátyás-templom előtt a Szent-Háromság téren helyezik el, amint ezt annakidején a tárgyalás alkalmával Wekerle Sándor javasolta. A szobor alkalmasint a jövő évben készen lesz.

* **IX. Pius és XIII. Leó.** Mastai-Feretti gróf bíboros, a későbbi IX. Pius pápa, a mikor XVI. Gergely halála után Rómába érkezett,

hogy részt vegyen a konklávén, egy magánházban szállott meg. Itt fogadta Pecci Joachim püspök látogatását, a kit még az elhunyt pápa prekonizált a perugiai püspökségre, néhány órával a konklávéba való bevonulása előtt. Alig nyíltak meg június 17-én a Quirinal kapui, megjelent ott Pecci püspök, hogy az új pápának hódolatát bemutassa, a ki a püspököt a a brüsszeli nuucziatura körül kifejtett ügybuzgósága miatt a legmelegebben megdicsérte. XIII. Leó pápa volt tehát az első püspök, a kit IX. Pius fogadott. A franciaia assumptionistaatyák, akik jelenleg tulajdonosai ama háznak, a melyben a két későbbi pápa először találkozott, az illető teremben márvány emléktáblát helyeztek el, a melyet minap ünnepélyesen lelepleztek.

* **Az oltáregyesület megalapítójának emléke.** A budapesti oltáregyesület megalapítója, Trautwein Nep. János emlékére október 12-én, hétfőn délelőtt 10 órakor gyászmisét tart az angolkisasszonyok templomában.

* **Bérmálkozó főszolgabíró.** Boltizár József felszentelt püspök, esztergomi érseki helynök, bérmáltján a napokban Szobelléb községet is meglátogatta, hogy kiossa a bérmálás szentségét. Itt történt, hogy — mint a N. H. E. írja — Halmay László, a korponai járás főszolgabírája a 431 bérmálendő élén a püspök kezéből magához vette a legméltóságosabb Oltáriszentséget s utána felvette a bérmálás szentségét is.

* **Diszes esküvő** ment végbe tegnap az olaszii róm. kath. plebánia-templomban. Babó Zoltán földbirtokos esküdtött örök hűséget bájos és kedvemennyasszonyának Baróthy Honkának, dr. Baróthy Ákos th. főorvos leányának. Násznagyok voltak Babó Károly kovács házi szolgabíró és Molnár J. huszár alezredes; kosszoru leányok a kettős családi gyász miatt nem voltak. A templomot már d. előtt 11 órára egészen megtöltötte városunk előkelő társadalmának színe-java valláskülömbőség nélkül. Az esketési szertartást Palotay László kanonok tartotta, aki szívből jövő, szívhez szóló beszédet intézett az új párhoz. Abban a kellemes helyzetben vagyunk, hogy ennek az emelkedett szellemű szép beszédnek kivonatát közölhetjük. Az ember, ugymond az illusztriszónok, hogy életét fentarthassa és magát képezhesse, a társas életre van utalva. A társas életnek alapját a család képezi, a mely viszont nem más, mint két egymást szerető szívnek egyesülése a házasság szentsége által. Az a perc, a melyben két ifju, boldogságra teremtett szív az Isten oltára elé lép, az az emberi életnek legszebb, de legfontosabb perce is, mert az itt elhangzó »kied egyedül és tiéd örök«-kétől függ, két egymásra utalt lénynek boldogsága, vagy boldogtalansága.

A házasság csak úgy boldog, ha a szeretet hozza létre, s csak úgy örök, ha az Istenben való hit tartja fenn.

Szeretet nélkül érdekszővetség a házassági frigy, nem szentségi házasság. S mivel ez az igazi szeretet, az egyedüli jogos motivum, manapság annyi házasságból hiányzik, innen napirenden a boldogtalan családi együttélések. Add Uram! hogy ez ifju pár megértse a szeretet szükségességét, s hogy az hassa át elméjük minden gondolatát, szívök minden dobbanását!

De a házasság csak úgy örök, ha a házaspár hűen teljesíti keresztény kötelességüket. A házasság két áldozati kehely; az egyikben szerelem, szemérem, ártatlanság van, — ez a nő áldozata, a másikban tiszta férfiúi jellem és szabadság — ez a férfi áldozata. Ezt a kettős áldozatot a házaspár egymásnak hozzák, midőn az Isten oltárához lépnek. Ámde örökös áldozatra az emberi lélek képtelen még azo-

kért is, akiket a sirig szeretünk. Erre egyedül az Istenbe való hit képesít!

Ime itt álltok az Ur oltáránál kísértve szülői, testvéri és baráti jókívánatoktól, itt álltok, hogy egygyé legyetek a házasság felbonthatatlan szentségi köteléke által, bárha szeretetben már egyek vagytok. A jó kívánatokban osztozom szívem-lelkemből én is, hogy szent frigyetek Isten áldásától kísértve boldog és sirig tartó legyen.

Az egész beszéd alatt a legnagyobb figyelem uralkodott és a meghatottság könyve kiült vajmi sok szempillára, mikor az ékesszóló kanonok, a család régi barátja, hangos szavakkal az ifju párra adta az egyház áldását.

* **Az országos Pázmány-Egyesület első alapító tagja.** Örömmel jelentjük, hogy az Országos Pázmány-Egyesület alapítótagjainak száma napról-napra gyarapodik. Így legközelebb Kaezvinzsky Lajos lovag ur, a »Magyar Szemle« érdemes kiadótulajdonos főszerkesztője jelentette be, hogy 200 frttal belép az egyesület alapítótagjai sorába. Szolgáljon ez újabb ösztönzésül mindazoknak, kiknek Isten módott adott, hogy a kath. irodalom csak akkor fog fellendülni, ha mindenki, tehetségéhez képest, megteszi kötelességét. Az alapítótagok (200 frt örök-alapítványnyal) és a pártolótagok (évi 6 frnyi tagilletménynyel) az egyesület ügyvivő-elüljáróságának elnökénél, Hammer Nándor urnál (Szent-István-Társulat, IV., Királyi Pál-utca 13 sz.) jelentkezhetnek.

* **Hajszaa kath. lapok elü.** A rendőrség a budapesti sajtóügyi vizsgálo-bíró megkeresésére a »Szent-Gellért«-nyomdában lefoglalta a »Krestyán« 36-ik számát »vizgatás« miatt.

* **Az ezredéves országos kiállítás** igazgatósága 34650 sz. leiratával Hegedüs A. vasbutorgyáros és székcs fővárosi vállalkozó által berendezett kiz. Curianak első emeleti helyiségeit a vidékről tömegesen felrúduló tanuló ifjuság elhelyezésére tartotta fenn és biztosította. Megjegyeztetik, hogy ugy a Curia mint a bírályi tábla helyiségeiben még körülbelül 1000—2000 személy befogadására alkalmas helyiségek állanak a vidéki közönség rendelkezésére napi 32 kr., 50 kr. és 70 kr. krajczárjával, a melyeknek felszerelése a kényelemnek minden tekintetben megfelelő. Megrendelések bezárólag november 5-ig ugy a kiállítás igazgatóságánál, valamint a székes fővárosi lakásirodába, de legzélszerűbben magánál a vállalkozónál: Hegedüs A. vasbutorgyárosnál V., József-tér 14. sz. eszközölhetők.

* **Ezredéves emlék, mint tüzoltó torony.** A zimonyi Hunyady-vár romjai fölött emelt monumentális ezredéves emléket gondja alá vette Zimony városa. Meggyült vele a baja, mert több névtelen levélben arról értesítették a városi tanácsot, hogy a horvátok ezt a szegény oszlopot a levegőbe fogják röpíteni. A város éjjel nappal őrizteti az emlékművet; s most a bölcs városi atyáknak az az ötlete támadt, hogy mivel ugy is állandó őrt kell az emlékműnél alkalmazni, legzélszerűbb volna az egész város fölött uralkodó emlékmű szép erkélyes tornyát, tüzoltó toronyt alakítani át, mivel Zimony városának ugy sincs tüzoltó tornya. A városi atyák magukévé tették ezt az ügyet, melyet a legközelebbi közgyűlés elé fognak terjeszteni.

* **A tanítást zavaró napszamosok.** Az ev. ref. felekezet Nagy-Sándor utcái telkén leánynevelő intézetnek és internatusnak nagyobb szabásu épületet emeltet. Egész sereg munkás foglalatokodik az építéssel. A telken bérben birt községi iskolától elfoglalták az egész udvart az építkezéssel s így megfosztották a gyermekeket a szabadterétől, a hol a tanórák közben szabadon mozoghatnának s a szűk termekből kiszabadulva a szabad levegőt élvezhetnék. Ez az ügy foglalkoztatta már az iskolaszékét is, de mint kényszerhelyzetbe bele kellett nyugodni. Egy másik körülményre hívjuk fel azonban a felügyelő-igazgató figyelmét. Közvetlen az egyik iskolapépület ablakai alatt vannak elhelyezve az építési anyagok s a sok munkás iskolához éppen nem illő, trágár beszéde, káromkodása zavarja a tanítást. Ugy

tanügyi, mint közérkölszi szempontból kívánatos, hogy szigorúan eltiltassanak a munkások a naponta tapasztalható rendetlenkedésektől, illetőleg beszédektől.

* A helybeli posta- s távirtdahivatal jellemzéséhez. A budapesti m. kir. központi távirtdahivatal budapesti tudósítónk abbéli panaszára, hogy f. é. okt. hó 2-án lapunk címére föladott sürgöny rendeltetési helyére nem érkezett, 7100—1896. sz. alatt a következő értesítésben tudatja a megejtett vizsgálat eredményét.

„A kérdéses távirat kezelése körül itt nem történt mulasztás, egészen gyors kiadását azonban akadályozta egyrészt a vezeték időnkénti háborgatott volta, másrészt pedig a nagyváradi hivatalban azon este váratlanul beállott kedvezőtlen személyzeti viszonyok és a szokottnál jóval nagyobb forgalom; mindazonáltal a kérdéses távirat, mely itt 10 óra 25 perckor adatott fel, Nagyváradnak már 12 óra 30 perckor kiadatott, tehát még elég korán arra, hogy célját elérhesse.“

Erre mi csak azt jegyezzük meg, hogy a kérdéses táviratot sem a fönjelzett időben, sem később, egyáltalán soha sem kaptuk. Itéjen már most a közönség.

* Szüret a váradi hegyen. A szüret hivatalosan a nagyváradi szőlőhegyen holnap, hétfőn kezdik meg. Igen sok helyen azonban már az elmúlt héten szüreteltek. A régi vig szüreteknek csak halvány árnyéka volt a mostani; nem hangzott a zenétől a hegy, csak itt-ott mulatott egy-egy vigabb társaság a régi „fillokszera-mentes“ nedű mellett. A kiknek már van nagyobb területen új ültetésű szőlőjük, meglehetősen eredményt értek el; elég termést hozott a nagy költséggel dédelgetett borág. A hol azonban a jégverés keresztül vonult, alig 50 százalékot hozott a nemes venyige. Minőség tekintetében kitünő a termés; az utóbbi kedvező időjárás sokat javított a fűrtükön s a pompás gerezdek jól beértek. A must ezekertartalma igen magas.

* A madarak mint időjósok. Ha a galambok valamely épület tetőzetén ülve, fejüket keletnek fordítják, ezzel a legközelebbi reggelre esőt jósolnak, ha pedig korán hazatérve az udvar közepén tartózkodnak, ezzel szintén esőt jósolnak. Ha ellenben csak későn térnek nyugalomra, sokáig tartózkodnak a mezőn, ez szép időt jelent. Ha a tyúk tollait felborzolja és jobban, huzamosabb ideig, mint rendszeren, hentereg a porban, ugy mindenesetre vihar van kitörőben. Ugyancsak viharra van kilátás akkor is, ha a kacsák élénk szárnycsattogással a víz alá bukznak és egymást kergetik. Ha a fecskék repülés közben a földet vagy a víz színét érintik, bizton számíthatunk közelgő zivatarrá, ha pedig különösen estefelé, igen magasra repülnek, szép derült időre számíthatunk. Ha a varjak a szokottnál többet kárognak, esőt várhatunk, éppen így esőt jelent az erdei bagoly kiáltása valamint, ha a barázdabillegető az árok mentén ugrál.

* Molnárok kongresszusa. Az országos molnáregyesület tagjai november 8. 9. és 10. napjain tartják ezredévi kongresszusukat. A kongresszus Budapesten a Köztelken fog ülésezni.

* Kalapos ujság, Haladunk! Haladunk rohamos lépésekkel. Október 1-én megindult az „Első Magyar Kalapos Ujság“, melynek kiadója Fay Antal és társ. szerkesztője Kiss Zsigmond. Az új lap a magyar kalap-ípar fejlesztését tűzte ki célul.

* Vasuti katasztrófa. A déltiroli Auer nevű helység vasuti állomása előtt vasuti szerencsétlenség történt okt. 7-én. Este 6 órakor a délről jövő 1. számú vonat összeütközött egy katonákat szállító vonattal. Többen megsérültek, egy nő, a ki komolyabb sérüléseket szenvedett, a bozeni kórházba szállították. Egy eszméletlen állapotban levő katona itt maradt ápolás alatt, két más katonát a trienti kórházba szállították. — A megejtett vizsgálat kiderítette, hogy a szerencsétlenséget a távolságjelző helytelen beállítása okozta.

* Borbélymühely a gyorsvonaton. Egy vállalkozó bécsi borbély azt az ajánlatot tette a vasut-igazgatóságnak, hogy a hosszú vonalakon a gyorsvonat valamelyik vagonjában borotváló, fodorító és hajnyíró műhelyt rendez be és pedig urak

és hölgyek számára, hogy az utasok, kiket a hosszú utazás nagyon megtépázott, megérkezésükkor csinosan jelenhessenek meg ismerőseiknél. Amerikában egyes vonatokon fürdő is van, miért ne rendezhetne be magának a vén Európa gyorsvonatain borbélyműhelyt?

* Névmagyarosítások statisztikája. A hivatalos lapban közzétett kimutatás szerint a belügyminiszterium ez év első felében 683 névmagyarosításért beadott folyamodást intézett el kedvezően, 187-el többet, mint tavaly ugyanennyi idő alatt. A folyamodók közül 203. tehát 30 százalék volt budapesti lakos. A mi a kérvényezők társadalmi állását illeti, a legtöbb névmagyarosító (110) a gyermekek közül került ki, van azután közöttük 52 tanuló, 52 magánhivatalnok, 36 tanító, 25 államhivatalnok, 23 vasuti hivatalnok, 40 iparos, 46 kereskedő. A mi a névmagyarosítók vallását illeti, 420, tehát 62.37 perzent zsidó, 200 római katolikus és 57 más vallású.

* A nagyságos ur. Tokaj-Hegyalján nagyon emelkedik a parlagszőlők értéke és ezt az emelkedést ki is használta sok élelmes ember. Valóságos kereskedés fejlődött ki az elpusztult szőlőterületekben. A mult napokban meg épp meglepetés érte a tokajjakat. Megérkeztek egy kifogástalanul öltözött gentlemannak látszó ur és magát Szentgyörgyi nagybirtokosnak mutatva be, kijelentette, hogy ő szőlőterületeket jött vásárolni. Egy mindenre használható »faktor« ott is termelt rögtön mellette. Megalkudott egy nemrég 1100 frton eladott szőlőre 4000 frt, egy másikra 1500 forintban. Persze — foglaló nélkül. Tárgyalt a kőművesek, ácso, asztalosokkal, pinczén, présház, villa stb. építése tárgyában s mivel csak ezres volt nála, apróbb kölesnöket is vett fel és több napon át boldogan élt, mint a tokajjak vendége. Egyszerre azonban a hatóság is neszét vette a dolognak és kisütötte, hogy ez a bőkezű szőlővásárló tulajdonképp — asztaloslegény. Az apró kárvallottak restelven felütetésüket, nem emeltek panaszt és így a »nagyságos urat« egyszerűen eltolonozták. Azóta megvernek mindenkit Tokajban, a ki a szőlőt vásárló »nagyságos ur« után kérdezősködik.

* Telefon Budapest és Szabadka közt. Szabadkáról jelenik lapunknak, hogy a kereskedelmi miniszter intézkedett, hogy Szabadka telefontal összeköttessék Budapesttel. Az összeköttetést úgy tervezik, hogy a budapesti zimonyi vonal közvetlen telepét összekapcsolják Szabadkával, miáltal a város abba az előnyös helyzetbe jut, hogy Budapesttel szintén telefonice közvetlenül érintkezhetik. Mikor jut Nagyvárad odáig?

* Czigányfurfang. Nem kis hírnevet szerzett magának Sztójka János gyulai czigány egyik tiszamenti helységben. Lóvásárt tartottak és Sztójka is kinézett magának egy szép sárgát a sok közül. Ki is alkudta csengő fényes koronában az árát, aztán elküldte vele levő fiát a »passzussal«, hogy írassa át a nevére, aztán jöjjön oda vissza, hol Sztójka kifizeti a ló árát a gazdának. A fiu elment. Sztójka pedig azon ürügy alatt, hogy kipróbálja a lovat rápattant a sárgára és ellovagolt. A gazda várta a czigányt is a lóval, a czigánygyereket meg a passzussal, de hiába. Azok bizony szépen összetalálkoztak a vásáron kívül és Sztójka a nevére árt, de ki nem fizetett lóval vigan jött haza Gyulára, ott hagyván a becsapott gazdát. Ez azonban feljelentette a czigányt s hosszas nyomozás után a napokban rá is akadtak Gyulán Sztójkára meg a Sárgára s Sztójkát a csendőrség, a sárgát meg a gazdája vette pártfogás alá.

* A legnagyobb kakas alighanem Bécs-Ujhelyen van. Elkészült ugyanis az ősrégi főtemplom két új tornya s az egyiknek tetején van a kakas, a másikán tyúk. A kakas súlya 78 klg., a tyúk-é 63. Akkorák, hogy belsejökben egy-egy ember kényelmesen meglakhatnak. A két baromfi az odaváló mozdonygyár műve és ajándéka s sárgaréz-ből készült.

* Arab számológép. Dr. Ében ily nevű gépét láttuk a kiállításon. Ezt a közokt. min. 1896. május 1-én engedélyezte a püspöki kar megbízásából, a Szent-István-Társulat kebelében működő tankönyvbíráló-bizottság tanszerű elfogadta június 2., különösen pedig a váci püspök felkérés nélkül 1895. szeptember 15. körlevelében »melegen ajánlotta.«

— Látható Budapesten Mártonfi fényképészetében (VI., koronaherceg-utca 5. szám II. em.) és a kiállításon (a közokt. csarnokban és a falusi iskolában.) Ára minőség szerint 3—9 frt. Kapható dr. Ébennél Nagy-Kátán.

* Szalvéták a vendéglőkben. Az »Egészség« cz. folyóirat arra figyelmeztet, hogy a vendéglők javarészen szennyes szalvétákat találnak a jámbor vendég elébe. Ha tisztán szép iránti érzékünket sértene, hagyján! bár azt se tőrjünk szivesen, de ismeretes, hogy különféle betegséget lehet épen közösen használt szalvéta által szerezni, ismeretesek főleg azok a fekélyek, melyeket oly módon szerez a vendég, hogy ajkának felrepedt nyálkahártyájában azok a láthatatlan apró szervezetek bevándorolnak, melyek a szalvéta más beteg szájáról, vagy ajkáról kerültek. A szakál, bajusz. stb. szintén tartalmazhat káros anyagokat, melyek a szalvéta való törülés alkalmával ott tapadnak. A vendéglős a megnedvesített, piszkos zsírfoltos szalvétát vízzel megfőcskendezi és prés alá helyezi, igazán jó zsíros talaj a különféle bakteriumok számára. Követeljünk tehát mindig egész tiszta szalvétát és dobjuk a szennyest félre.

* Rendőri hírek. Lopott, hogy hazajöheszen. Hevesy Bertalan szabósegéd Debreczenben. Azonban a szive nagyon vonzotta szülővárosa, Nagyvárad felé. A napokban tehát egy halom reá bizott ruhát eladott és árával Nagyváradra szökött. Itt azonban, a debreczeni rendőrség átirata folytán elesípték a tolvaj szabólegényt. — *Talált tíz forint.* Nagyvárad egyik kávéházában, egy közös hadseregbeli tiszt, tíz forintot talált. Tulajdonosa kellő igazolás mellett az összeget átveheti a rendőrségnél.

x Mai számunkhoz mellékelve veszik t. olvasóink Márkus József helybeli törekvő kereskedő árjegyzékét, melyet annál is inkább és különösen ajánlunk szives figyelmébe, mivel üzlete ujonnan lett berendezve és így csakis a legújabb divatu női- és leány-felöltők kaphatók, ugy szintén női- és férfi- divat-czikkekből nagy raktárt tart, mely bármely helybeli vagy fővárosi áruházal kiállja a versenyt és árai a lehető legszolidabbak.

x Őszi idényre legújabb angol és francia divatczikkek, ugy szintén férfi és gyermek ingek, harisnyák, zsebkendők, nyakkendők, férfi és női keztyük legnagyobb választékban kaphatók Roth M. utóda kalap és férfidivat üzletében, ugyanottan eredeti karlsbardi czipők kaphatók. 7—10

x Katonazene a Zöldfában. A »Zöldfa« szálloda éttermében, mely nemcsak a polgárságnak, de a város és megye legelőkelőbb családjainak közkedveltségnek örvendő találkozó helye, e héten csütörtökön a 37. gyalogezred zenekara játszik. Kétségkívül sokan keresik fel csütörtökön a Zöldfa diszes éttermét, mert már rég nem volt alkalma a közönségnek a katonazenét hallani.

Nagyvárad város közügyei.

Rendkívüli közgyűlés.

Az országgyűlés berekesztését tudató királyi kézirat kihirdetése végett ugy Biharmegye törvényhatósága, mint Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága rendkívüli közgyűlést tart. Mint irtuk, a városi közgyűlés holnap, október hó 12-én, a megyegyűlés október 16-án lesz.

A rendkívüli városi közgyűlésre vonatkozólag a törvényhatósági tagokhoz a következő meghívót küldték szét:

Valamennyi bizottsági tag urnak!

Az új országgyűlésre szóló kegyelmes királyi meghívó levélnek kihirdetése végett főispáur ő méltósága a folyó évi október hó 12-in napjának délután 4 órájára rendkívüli közgyűlést tűzött ki, amely közgyűlésre Nagyvárad város törvényhatósági bizottsági tagjait tisztelettel meghívom.

Nagyvárad, 1896. október hó 10-én.

Sal Ferencz,

kir. tanácsos, polgármester.

Nincs pénze a városnak.

A csütörtöki városi közgyűlésen zajos vitát keltett a távolabb eső utcák rendezetlensége. Azok, akik évről-évre az aszfalt, koczka- vagy műkőjárdán sétálnak, tuzásnak vették egyes városatyák azon állítását, hogy igen sok félre-eső utca esős időben járhatatlan. Pedig ha egy kissé szétnézünk a távolabb fekvő utcákon, beláthatjuk, hogy ez az állítás nem a város gyalázása, hanem igaz. Ezeknek az utcáknak a lakosai nem vágnak még csak kőrösköburkolat után sem, csak annyit elvárhatnának a várostól, hogy megkavicsoltassa, járhatóvá tegye az utak két oldalát. De hát a városnak ennyire sincs pénze. Még ennél furcsább dolog is megtörténik a »bölcs« intézkedés folytán Nagyváradon. Kálvária-utcán a két vízlevezető árok valóságos posvány volt; a gaz méternyire felnőtt benne. Valakinek eszébe jutott a városházán az elmúlt héten, hogy az esős őszi idő előtt kissé rendbe kellene hozni az árkokat. Hozzá is fogott pár ember a takarításhoz s néhány ház előtt szabad lefolyást biztosítottak a víznek; a harmadik nap azonban egyszerre abban hagyták a munkát, azzal az indokolással, hogy erre a célra nincs pénze a városnak. Most az utca egy részén rendben van az árok, a többi részén pedig tovább tenyészik a burján. A munkát egy nap alatt könnyen be lehetett volna fejezni pár forint költséggel s nem tették volna nevetségessé az intézkedést, hogy fél munkát teljesítenek.

A tüzelraktanya építése.

Az új tüzelraktanya építése gyorsan halad; egyik épületet a másik után emelik, úgy, hogy mire az építésre alkalmas idő bekövetkezik, az összes laképületek, istállók fedél alatt lesznek. A laktanyát építő vállalat ismét nyújtott be egy kereseti kimutatást Nagyvárad városához. Az építésre felügyelő bizottság tegnap megtekintette az építkezéseket s összehasonlítást tett, hogy a keresetkimutatásban feltüntetett munkálatok elkészültek-e mind.

Születési és halálozási statisztika.

(Okt. 2-től okt. 11-ig.)

Legutolsó kimutatásunk óta nagyváradi állami anyakönyvvezetési hivatalhoz a következő születési és halálozási esetek lettek bejelentve:

Született **22** fiú és **18** leány, összesen negyven.

Meghalt **tizenhárom** férfi és **tíz** nő, összesen **huszonhárom**.

E héten tehát összesen **17 emberrel szaporodtunk**.

Az ez idő alatt elhaltak névsora a következő:

Szánthó János, Feltóthy Ödön, Batáry I., Záh Péter, Bárány Erzsébet, Brüder Sámuel, Bestye Gábor, Petrucz Jánosné, Driva Ödön, Péntes János, Neuman Dávid, özv. Fabinszky Istvánné, Rákóczy György, Molnár Erzsébet, Friedman, Flóra Juliánna, Zahariás Jenő, Kohn Emánuel, Özv. Nábrándi Jánosné, Gebel József, Magyar István, Makra Zsigmondné és Tolvaj Róza.

Főuri festőművésznő.

Az erdélyi arisztokráciának egy rendkívül bájos megjelenésű, ifjú, kellemes modoru nőtagja festőművészsé képezte ki magát s tanulmányait bevégezvén, jelenleg Kolozsvárt, övéi körében tartózkodik, innen azonban Budapestre költözik és műtermét a fővárosban fogja berendezni. Huszár Ilona báróné e kiváló tehetségű festő művésznő.

A fiatal, szép bárókisasszony sokáig tanult Münchenben, Párisban kiváló mesterektől. Három évvel ezelőtt már remekül kezelte az ecsetet.

Az első kép, melyet vászonra lehelt, nagyanyja, báró Bornemissa Ignáczné arcképe volt. A nemes báróné alapította s oda adó

munkával teremtette meg évtizedekkel ezelőtt a virágzó Mária Valéria kolozsvári leány árvaházat. A gyöngéd unoka, a szeretett nagyanya képét ez intézet díszterme számára festette meg. E kép leleplezése egy kedves ünnepnapja volt Kolozsvár közönségének. Műértők és laikusok egyaránt elismerték a sikerült alkotást és szívből gratuláltak a kiváló tehetségű főuri művész nőnek.

E siker az ambiciozus bárókisasszonyt további tanulásra sarkalta. Ismét kiment s a nevezetesebb festőiskolák kiválóbb mestereitől szorgalmasan tanult. Most már bevégezte tanulmányait s tehetségét itthon, a magyar művészet gazdagítására fogja értékesíteni.

A művész bárókisasszony már is kapott tárgyat ecsetje alá: Mikó Árpád főispán kérte fel, hogy Maros-Torda vármegye székháza részére, a vármegye hajdani nagyjainak a képeit fesse meg. Az ifjú báróné tehetsége főleg az arcképfestés terén produkál, mesteri alkotásokat.

A vén asszonyok nyara.

— Megtörténhetett nálunk. —

Hogy a kánikula milyen asszonyoknak a nyara, arról hallgat a krónikus, de hogy a szép verőfényes őszi a vén asszonyok nyara, azt már hitelesen följegyezte.

Milyen kedves is az a krónikus bácsi, hogy még viccelni is ráér az időmérésnél, midőn az őszi, mikor már a nap sugara gyenge, virágok kihalókan vannak, a fák levelei megsárgulnak és hullnak, hullatja az őszi szél . . . a természet haldoklásának idejét, vén asszonyok nyarának nevezi.

Milyen találó elnevezés.

A vénasszonynál is már nem oly tüzes a szem, a szív már nem olyan sebesen lüktet s az egykor bódító illatot terjesztő haj őszi és hull . . . hull . . .

De mért volt annyira kegyetlen a krónikus bácsi, hogy rólunk nevezte el a hervadás időszakát. Egyik munkatársunk sokáig törte azon a témán a fejét s olykor egész napokat eltöltötte a szerkesztőségi ablak szögletében, melyben olykor a pókok szokták szőni hálójukat. Kiváncsiak voltunk, hogy mért épen a pókok közelében töprenkedik a dolgon, melynek magyarázatául a következő melankólikus szavakat adta:

— Hisz ők is szöttek egykor hálókat.

Az igaz, gondoltuk magunkban s nem háborgattuk többé ábrándozásaiban, a mint ott hallgatta a pók egyszerű czirczegését és ott figyelte a különös munkát. De már féltettük is munkatársunkat s ki akartuk ábrándítani, hogy ez megfejtethetlen, örök titka az öreg krónikusnak, de ő nem hallgatott ránk, sőt olykor meg is fenyegetett, hogy ne zavadjuk. Teljesen átengedtük sorsának, mely oly kegyetlen volt iránta, hogy annyira kíváncsi természet adott neki, Egy napon egyszerre csak felvidult a mi emberünk arca s olyantéle derű jelent meg az arcán, mint egy ködös őszi virradat.

— Megvan! mondta örömmel.

— Mi van meg?

— A rejtély titka.

— Nos?

— Hát úgy történt, hogy Kronos megházasodott, elvett feleségül egy tavaszi bájjal rendelkező szőke kisasszonyt, a kit szívből szeretett. És képzeldék kérem . . .

— Mit képzeldünk?

— Azt, hogy Kronos még sem volt boldog.

— És mért nem?

— Mert a kedves kis feleségnek anyja is volt, a kit, természetesen, Kronos anyósának nevezett.

— És?

— És ez az anyós épp oly kiállhatatlan volt, mint a milyen szeretetreméltó volt a feleség.

— De hát mért a vén asszonyok és mért nem az anyósok nyarának nevezte.

— Hát nem értik?

— Legkevesebbé.

— Hisz a legtöbb vénasszony anyós!

— Az ám! nagyszerű! kiáltottuk egyhangulag s rögtön gratuláltunk az elmés felfedezéshez. Mi is.

Egry H.

Kedélyes tanácskozás.

Bécs, okt. 9.

A községtanácsban ma este megint hallatlan skandalumok voltak. Napirenden a huszegdrágulásának kérdése volt; az utolsó szónok az antisemita Gregorig volt, a ki a többség tetszésével szidta a zsidókat és a liberálisokat s a többi közt ezt mondta: A liberális párt minden szemérmességét elvesztette. A többség zajosan megtapsolta ezeket a szavakat. A liberális Vogler fölszólitotta Strobach polgármestert, hogy utasítsa rendre Gregorigot. Strobach polgármester e fölszólításra imigyen válaszolt:

— Sajnálom, hogy a rendutasítást nem alkalmazhatom, mert Gregorig ur egyéni felfogását fejezte ki, melytől senki meg nem foszthatja: egyébiránt Bécs város lakossága osztozik Gregorig ur egyéni felfogásában. (Viharos taps a jobb oldalon, piszegés és zaj a baloldalon.)

Mittler (liberális): Minthogy ebben a terebben az egyéni felfogást nem torolják meg, ennél fogva én kifejezést adok annak az egyéni felfogásomnak, hogy a mostani többségben egyáltalán soha sem volt meg a szemérmesség!

Ezekre a szavakra leirhatatlan zaj támadt; a többség tagjai folugráltak helyeikről s ökölr szoritott kézzel rohantak a kisebbségnek és különösen Mittlernek. Közben azt kiabálták:

— Pfüj zsidók! Veszzenek a zsidók! Veszzenek a hunczutok!

Ez a láрма körülbelül tíz percig tartott; azután felállott a német-nemzeti Radau és ezt mondta:

— Nagyon sajnálom, hogy az az ember, a ki a többséget gyalázta, zsidó; máskülönben kardom éle elé szólítottam volna!

Tomanek (német-nemzeti): Katonatiszt vagyok s a hadseregben elfoglalt állásom megtiltja nekem, hogy ezt a zsidót párbajra szólítsam!

Az ülés nagy izgatottság közben ért véget.

EGYESÜLETEK.

„A nagyváradi és biharvármegyei nőegyesület» ülése.

Tegnap délután fél 4 órakor, a nagyváradi nőegylet, B. Gerliczy Félixné lakásán rendez választmányi ülést tartott, melyen jelenlevők: Özv. Báró Gerliczy Félixné elnöknő, Grunwald Henrikné alelnöknő, Mezey Vilma, H a n d s c h u c h e r Gézáné védhölgyek, B á r c z y Lászlóné, G y u r k o v i t s Kornélné, K u n y h ó s s y Jánosné, S e r é n y i Gusztávné, V é r t e s s y Andorné és V o s z k a Ferenczné választmányi tagok, továbbá Mezey Mihály pénztárnok, dr. Mártonffy Bogdán jegyző.

Két árva gyermek és pedig Józsa Kornélia, Farkas Erzsébet az árvaházba felvették.

Az árvaházi építkezések mikénti állása, valamint az új berendezések megrendeléséről jelentés tétetett s elhatároztatott, hogy a megnyitás ünnepélyesen f. évi nov. hó 19-én a királyné ő Felsége nevenapján lesz, mit a szokásos »Erzsébet-bál is követ.

Egyéb folyó ügyek elintézése után az ülés öt óra után véget ért.

Felolvasások a v. velencei Népkörben. A várad-velencei »Népkör« új helyiségében a

télen élénkebbé akarja tenni a társas életet. A szokásos táncvigalmon kívül időnként élvezetes felolvasásokat fognak rendezni, kedélyes estélyekkel összekötve. Az első felolvasást november hó elején tartják meg. Az elnökség az alapszabályokat ujonnan kidolgozza s abba több célirányos módosítást vesz fel.

A Berettyó-társulat új választmányi tagja. A Berettyó vízszabályozási és ármentesítő társulat tudatja Biharmegye alispáni hivatalával, hogy Vattay Géza a társulat választmányi tagságáról lemondott s helyére Descherrrole s-Kruspér Sándor nagyváradi lakos, nagyrábi nagybirtokost választották meg.

I R O D A L O M

A „Szent Család Képes Népnaptára“, a kath. népnek ezen kedvelt naptára, az idén is ugyanazon alakban és nagyságban jelenik meg mint eddig és jelenleg a XIV. évfolyamba lép.

A főt. Lelkés Urak legjobban tudják, mily fontos szerepet játszik a naptár a nép kezében, s akárhányszor egyedüli olvasmánya. Ez okból minden áron azon kell lennünk, hogy csak jó, megbízható naptár jusson a nép kezébe. Az üzleti szellem, mely nem a jó ügyet, hanem csak az anyagi hasznot tartja szem előtt, újabb időben szép ájtatos képű naptárakat hoz forgalomba, hogy a nép kedvét megszerezze, de megbízható-e ezen naptárak tartalma, ez más kérdés. Így a »Szent Család Képes Népnaptár«-ral versenyezni akar a Mehner-féle (most Frnaklin-társulat) Képes Szent Családi Naptár, a Steinbrenner-féle »Szent Család nagy képes naptára és »Szent Család kis képes naptára.

A »Szent Család Képes Népnaptára« szerkesztője és kiadója a nagyérdemű alapítók (ft. Wajdits Gyula és Szemmenyei Mihály urak) által kijelölt irányt s szent célt tartja mindenek előtt szem előtt és ez okból teljes megbízhatóságot vállal a naptárnak ugye tartalmára, mint képjeire nézve, úgy, hogy a főt. Lelkés Urak e naptárt nyugodt lélekkel ajánlják és terjeszthetik.

Miután a ft. győri kármelita atyák mostanra semmiféle naptárt ki nem adnak s így naptáriródmunk két jó, megbízható naptárral csökkent: a győregyházmegyei könyvnyomda ezentel a »Szent Család Képes Népnaptárát« németajku honpolgárainak részére német nyelven is kiadja ezen czim alatt: »Kalender der heil. Familie« mely mind beltartalmára, mind kiállítására nézve bármely külföldi naptárral képes a versenyt kiállni.

Hogy a ft. Lelkés Urak mind a magyar, mind a német »Szent Család Képes Naptárát« mennél könnyebben és olcsóbban a népnek megszerezhessek, elhatároztuk, hogy ezentel a száz példányos kedvezményt (23 kr.) már 50 példányra is kiterjesztjük, nehogy az olcsó ár czéljából a valódi szükségletnél többet rendeljenek.

Midőn ezeket a főt. lelkeskedő Papság becses tudomására hozzuk, egyuttal azon tiszteletteljes kérelmet intézzük hozzájuk, hogy a gondjaikra bízott kedves hiveknak alkalomadtán a naptárt ajánlani, annak idején pedig megrendelés végett hozzánk fordulni, a netán naptár elárusítással foglalkozó egyéneket hozzánk utasítani sziveskedjenek.

A naptár eladási ára 30 kr. Elárusító föltételeink pedig a következők: 10 példányon alul példányonként 30 kr.; 10 példányon felül 50 példányig 25 kr.; 50 példányon felül pedig 23 kr. — Könyvkereskedők és üzletemberek nagyobb engedményben részesülnek.

Készpénzfizetés mellett a küldés franco történik.

Elszámolási határidő (bizományba adott naptáraknál) január 31-ike, melyidőn tula visszazanem küldött naptárakat vissza nem vesszük, mely föltételhez az üzleti rend érdekében szigoruan ragaszkodnunk kell.

Kiváló tisztelettel

Győregyházmegye könyvnyomdája.

mint

a »Szent Család Képes Népnaptár« és a »Kalender der hl. Familie« kiadója.

— **Mézőgazdasági statisztika.** A következő felhívást vettük: Kivánatos lévén, hogy az 1895. évi VIII. t.-cz. alapján végrehajtott nagy mezőgazdaság-statisztikai felvétel tanulságos eredményeit tartalmazó munkálatok, amelyek — mint az annak idején kellő számban szétküldött előfizetési felhívásokban jelezve volt — körülbelül 840 folio ivnyi terjedelemben és 5 testes kötetben fognak megjelenni, ezen nagy terjedelem dacára erős vászon kötésben 10 frnyi rendkívüli kedvezményes előfizetési áron szerezhetők meg, hazai művelt közönségünk körében minél általánosabban elterjedjenek: a földművelésügyi m. kir. miniszter ur ő Nagyméltósága az eredetileg folyó évi augusztus hó végére kitűzött előfizetési határidőt f. évi október hó végéig meghosszabbította, miről az igen tisztelt szerkesztőseget oly kéréssel van szerencsém értesíteni, hogy a gazdaság statisztikai felvétel tanulságainak minél szélesebb körben leendő elterjedése érdekében e művekre becses lapjának olvasó közönsége figyelmét újból felhívni méltóztassék s egyuttal azt is megemlíteni sziveskedjék, hogy az előfizetési határidő elteltével a munka csak az eredeti előfizetési árak négyszeresére rugó bolti árban lesz megszerezhető. Kiváló tisztelettel az országos magy. kir. statisztikai hivatal igazgatója: J e k e l f a l u s y, min. tanácsos.

SZINHÁZ ÉS MŰVESZET.

Szini előadás Mária Dorottya főhercegnő esküvője alkalmából. Az a színházi diszleodás, a melyet Mária Dorottya főhercegnő esküvője alkalmával a schönbrunni kastély színházában tartanak, november 4-én lesz. A műsor két részből fog állani. Bevezetésül Musset-nek egy kis vigjátékát fogják előadni franczianyelven, a szünet után pedig valamely operának egyrészét, vagy pedig egy kis balletet fognak bemutatni. Az egész diszleodás legfeljebb másfél órára fog nyulni. A nászpáron kívül csak a királyi ház tagjai, a völegény rokonai, a legfőbb udvari méltóságok lesznek jelen, miután a teremben csak 300-an férnek el. A színházat, melyet 1873-ban javították utólszor, megfelelő módon átalakították. A termet gyertyákkal fogják világítani, míg a színpadon villamos világítást rendeznek be.

Játékrend a magy. kir. operaházban 1896. október 12-től október 18-ig. Hétfőn, okt. 12-én, A t r o u b a d o u r. Berts, Rotter, Hilgermann, közreműködésével; — kedden 13-án: H u n y a d y L á s z l ó, főszereplők Kaczér, Pewny, Bianchi, Perotti; — szerdán 14-én nincs előadás. Csütörtökön, okt. 15-én T a n n h ä u s e r. Rotter Sedlmair, Gábos közreműködésével. Pénteken, 16-án nincs előadás. Szombaton, okt. 17-én B a j a z z ó k. A k o r r i g á n. Főszereplők Ábrányiné, Müller, Takáts, Larizza, Várady, Carbone, Pini. Vasárnapon, okt. 18-án R a j n a k i n c s e. Diósy, Hilgermann, Kaczér, Pewny, Rotter, Váent, Szendrői, Takáts, Várady, Arányi, Dalnoki, Kiss és mások játszanak benne. Ezen előadások bármelyikére előre lehet jegyet rendelni Rózsa Gyula, a M. K. Operaház pénztárnokánál, a hely árának levélben, utalvánnyal, vagy sürgönyileg való beküldése mellett.

Várad Margit hangversenye. V á r a d i Margit kisasszony, kinek már több sikerült hangversenyén élvezte Nagyvárad közönsége remek énekét, mielőtt külföldre távoznék, a jövő héten bemutatja Nagyváradon tehetségének, művészetének fejlődését. A jeles művész nő Berlinbe kapott igen megtisztelő meghívást s közelebb kiutazik a német fővárosba, a hol reméljük, éppen olyan köztetszést és dicsőretet arat művészetével, mint nálunk. A programot a napokban teszik közzé.

Igazságszolgáltatás.

— **Az állami anyakönyvek hamisítását** is kitalálták már. Dékány Mihály - az érdem, hogy az első kezdeményezést megtette, következő számosan lesznek. A gyulai kir. törvényszék előtt érdekes bűnpör végtárgyalása folyt le, szigorú ítélettel végződve. Ugyanis volt Gyulán egy szabómester, a ki hírét költvén, hogy megütötte a kis lutrit, nagy lábon kezdett élni.

Dékány Mihály az ex-szabómester ugyanis hamis állami anyakönyvvezetői bélyegzőt csináltatott s beszerezvén állami anyakönyvi nyomtatványokat, a gyulai kiházasító társulatnál bebiztosított soha meg nem született menyasszonyjelölteket, aztán a hamis okmányokkal felszergette a díjakat, midőn az ő holdbeli leányai változó pénzzavarai szerint férjhez mentek. A Dékány által biztosított leányok gyors fejkötő alá kerülése gondba borította a társulat igazgatóját, kiutazott az állítólagos csorvási menyasszonyhoz és Dékányt leleplezte. Dékány az okmányokat P. L. diurnistával másoltatta, de őt, a ki nem járt el roszhiszemüleg, felmentette a törvényszék, ellenben Dékányt mástól évi börtönre ítélte.

REGÉNY-CSARNOK.

Zsebeld ki felebarátodat.

REGÉNY.

Írta:

GÉRARDE D.

10

Künn a szabadban azóta nagy változás történt. A minden ékességétől megfosztott föld fölvette téli gyönyörű mezét, mely a felkelő nap sugarainál tündöklött és sziporkázott, mintha gyémánszemekkel volna telehintve.

Az uriház nem egy fogyatkozását fedte be kiméletesen a hó, mely a fákat is ellepte.

A termézet pazar volt, de mégis igazságtalan. A kerti padokat oly dúsan betakarta hóval, hogy sirhantokhoz hasonlítottak, viszont az irigy szél egy fonnyadt virágágyról lefutta a téli leplet egészen. Tovább pedig egész az erdő széléig a fák sudarai egész a koronáig álltak a magas hóban. Az ágak pedig a rajtuk levő hótól mind vastagok és kettős színűek voltak a, mi szinte kísérteties látványt nyújtott.

— Mikor láthatom anyánkat? kérde Kázmér a reggeli után.

A szobában kivüle csak Luczián volt, aki egy virág-és mag-katalogusban lapozott és most a kérdésre fölvetette a szemét.

— Nem hiszem, hogy Robertin néni megengedje, hogy a mamát még ma láthassad. A beteg nagyon izgékony.

Kázmér elmélázva tekintett ki az ablakon. Hátha a nagynénje sötét s érthetetlen sorai erre vonatkoznak? Lehetséges-e, hogy a testi kórhoz a lélek betegsége is járult?

— Robertin néni levele nagy aggodalomba ejtett; kezdé ismét Kázmér, elfordulva az ablaktól. — Csak nem tartasz attól, hogy anyánk állapota megrosszabbodott — eltekintve egészségétől? Tudod, lelki állapotát értem; tette hozzá azután némi önmegerőltetéssel.

Luczián hallgatott, szemeit bátyja kérdő tekintetére függesztve, és irónja hegyével a könyv ama helyét jelölve, ameddig a katalógus forgatásában a »Zinnia elegans« nevéig jutott. Azután óvatosan így válaszolt:

— Nem akarom éppen azt mondani, hogy beszámíthatatlan állapotban volna; de vannak mégis egyes kérdések, melyekre nézve igen ingerlékeny, — sajátságos módon ingerlékeny.

— Láttad őt már ma?

Természetesen; én szoktam neki reggel fölolvadni.

— Hát aztán én távol maradjak a betegszobától, mikor te ott ki és be jársz? kérde Kázmér izgatottan.

Luczián válasz helyett fölemelkedett és néhányszor végigmérte a szobát. Egyuttal zsebéből kis elefántesont-fésűt vett ki és lassan végig húzta azt fekete haján, amely sűrűn és mereven borította alacsony széles homlokát. A fésűvel való játék egyike volt Luczián sajátosságainak, oly szokás, melyet fölvetett, hogy elrejtse zavarát. Neki ez a fésű azonfelül anynyi is volt, mint egy kaczerónék a legyező, egy karmesternek a vezénylő bot.

— Miért járok én ki és be a betegszobába, te pedig távol maradj tőle? válaszolt végül Luczián, — ej, »cher« Kázmér, a dolog ugyan csak egyszerű. Anyánk hozzám szokott, téged pedig nem szokhatott meg, mert távol voltál. Minden, ami — hogy is mondjam — idegennek tűnik föl neki . . .

— Idegennek?! ismétlé Kázmér.

— A viszonyokhoz képest te idegen vagy előtte és azonkívül — Luczián félbehagyta a a fészülködést és végig mérte Kázmér magas alakját — nem is tudnám elképzelni, hogyan értenéd te mint kelljen egy betegszobában forgolódni.

— Te meg értesz hozzá?

— Igen; én, ha kell, úgy tudok csúszni, mint egy macska.

Luczián nevetett ötletének, de Kázmér komoran hallgatott hozzá.

— Nos Kázmér; szólalt meg újból Luczián, mialatt fésűjét zsebébe rejté és jól ápolt, fehér kezét bátyja vállára nyugtatá, — te csak nem fogsz boszus lenni. Legyen eszed és gondold meg, hogy harcziás külsőd és huszáros mozdulataid egy beteget fölizgathatnak.

— Minek hivatok azután ide? kérdé Kázmér bosszusan.

Öccse erre csak vállat vont. Aztán levette a kezét Kázmér válláról és elkezdte az ujja körmét tisztogatni; — talán vissza fogsz emlékezni, hogy nem én voltam, aki ide hívott; tette hozzá.

Kázmér, aki jól emlékezett a nagynéne levelén olvasható észrevételre, ezt nagyon jól tudta.

— Én még azt is irtam neked, kezdé újból Luczián, — hogy jelenléted itt hátránnyal jár. Pusztá érzélgéssből támadt okok ajánlhatták csak utazásodat ide egyébiránt, ha ez megnyugtatósdra szolgál, szívesen látlak hosszabb tartózkodásra is.

Mint valami engedmény hangzottak e szavak: mintha csak a tulajdonos hajlékot adna valami idegennek.

Az anya megbetegedése óta valóban Luczián volt az ur a házban. Marczin haszontalan volt mint egy hat éves gyermek, az atya pedig annyit számított mint ötödik kerék a kocsin.

(Folyt. köv.)

T Á V I R A T O K.

A püspöki székek betöltése.

Budapest, okt. 10. (Saját tud. táv.) Király ő Felsege tegnap Wlassics Gyula vallás- s közoktatásügyi minisztert magához rendelte és utalással arra, hogy mint apostoli védő-ura a katolikus magyar egyháznak nem nézheti tovább az elárvult egyházmegyék sajnálatos helyzetét; haladéktalan előterjesztést kért az üresedésben lévő három püspöki székre nézve. Mire Wlassics miniszter nyomban megtette előterjesztését. Más verziók szerint a hivatalos lap legközelebb hozni fogja az illető kinevezéseket, ezek között állítólag Ivánkovics János cz. püspök s miniszteri tanácsos kinevezését a pécsi püspöki székre. Minthogy azonban a római Szentszék a külügyminiszter utján csak most venné fontolóra az előterjesztéseket, a kinevezések közzététele csak akkor várható már közelebb, ha a jelöltek olyanok volnának, kiket a pápa nyomban és soron kívül prekonizálna.

A bajor herceg Budapestén.

Budapest, október 10. (Saját tudósít. táv.) Lipót bajor herceg holnap reggel érkezik Budapestre.

Az egyetem megnyitása.

Budapest, október 10. (Saját tudósít. táv.) Nagy ünnepséggel nyitották meg ma az egyemet az új városháza nagytermében. Jele

volt a kultuszminiszter is, továbbá E ö t v ö s Loránd báró s a tanári kar teljes számmal.

L e n g y e l Béla, a lelépő rektor beszéde után B o g n á r István az új rektor mondott nagy beszédet. Mindkettőt éljenzéssel fogadták.

Végül K i s f a l u d y A. Béla dr., a hittudományi kar új dékánja mondott szép beszédet, nagy lelkesedést keltve.

Az ünnepélyt isteni tisztelet előzte meg, melyen az egyetemi templomban K a n o v i c s Béla prépost czelebrált fényes segédlettel.

Az orleáns-i herceg arájánál.

Bécs, okt. 10. (Saját tud. táv.) Fülöp orleáns-i herceg ma reggel arája, Mária Dorottya főhercegnő és ennek szülei, József főherceg és Kiotild főhercegnő asszony ő Fenségeik látogatására Alesuthra utazott.

Az orosz czári pár.

Páris, okt. 10. (Saját tud. táv.) A czári pár elutazása daczára sem szünt meg itt az emelkedett hangulat; általánosan beszélnek, hogy a czár aláírta a véd- s dacz-szövetséget, kikötvén magának azonban azt, hogy a »casus belli-re nézve önmaga dönthessen. Mindamellett a francia közvélemény erősen hiszi, hogy a r e v á n s ideje elérkezett.

Hivatalnok képviselők.

Budapest, okt. 10. (Saj. tud. távirata.) A kormánypart kebelében nagy visszatetszést, sőt megrökönyödést kelt, hogy b. Bánffy miniszterelnök tizenöt miniszteri titkárt léptet föl kormányparti képviselő-jelöltnek. A minisztereken, államtitkárokon és más állami tisztviselőknél kívül ez a tömeges hivatalnok-jelölés a jövő országgyűlésnek, illetőleg kormánypartnak jellemző sajátosságát fogja képezni, minek következtében a jövő kormánypartot már csak hivatalnok pártnak nevezik.

Végrehajtók kongresszusa.

Budapest, okt. 10. (Saját tud. táv.) Ma kezdődött meg az alkotmány-utczai törvénykezési palota nagytermében a végrehajtók kongresszusa. F á b i a n Ferenc végrehajtó nyitotta meg a kongresszust. Azután küldöttség ment B o r o n k a y Ignác kir. táblai bírórért, kit éljenzéssel fogadtak s ki a tanácskozást megnyitotta. A tanácskozás folyamán a végrehajtók sérelmeiket panaszolták fel.

U J V A S U T I M E N E T R E N D.

Érvényes 1896. október 1-től.

Vonat indul Nagyváradról.	Vonat érkezik Nagyváradra.
Püspökladány-Budapest felé gyorsvonat 8 ⁴⁵ regg., 2 ³⁷ éjjel, személyvonat 11 ³² d. e., 2 ²² d. u., 11 ³³ és 4 éjjel.	Budapest-Püspökladány felé gyorsvonat 7 ⁰⁸ este, 2 ¹¹ éjjel, személyvonat 7 ²² reggel, 3 ⁴² d. u., 1 ⁴ éjjel.
Kolozsvár felé gyorsvonat 7 ¹⁵ este, 2 ¹⁸ éjjel, vegyesvonat 1 ²² d. u., személy. 3 ³⁸ délután, 2 ⁰⁶ éjjel.	Kolozsvár felé gyorsvonat 2 ³⁰ regg., 8 ³⁸ reggel, személyvonat 10 ⁴⁴ éjjel, 11 ²⁷ d. e. vegyesvonat 8 reggel.
Csaba-Arad-Szeged felé személyvonat 10 ²⁰ d. e., 4 ²⁵ d. u., vegyesvonat 7 ⁸⁰ este.	Arad-Szeged-Csaba felé vegyesvonat 8 ³⁰ r., személyvonat 9 ³² d. e., 5 ³⁰ d. u.
Belényes-Vaskóh* felé vegyesvonat 4 ²⁵ reggel, 1 ⁴⁸ d. u.	Vaskóh-Belényes* felé vegyesvonat 11 ⁰⁵ d. e. 9 ¹⁵ este.
Érmihályfalva felé vegyesvonat 6 ³⁰ r., 4 ³⁵ d. u.	Érmihályfalva felé vegyesvonat 8 ²⁰ r., 9 ¹⁴ este.
Ósi-Kót-Gyoma felé személyvonat 7 r., vegyesvonat 1 ³⁵ d. u.	Gyoma-Kót-Ósi felé vegyesvonat 10 ⁰⁵ d. e. személyvonat 8 este.

* Ezen vonatokkal lehet a Félix-fürdőbe és vissza közlekedni.

KÖZGAZDASÁG.

A szőlőbirtokosság figyelmebe.

A városi szőlőtelep kezelő bizottsága megállapítása folytán a helybeli szőlőbirtokosság részére a városi tanácsnak 16057. sz. a. kelt végzésével jóváhagyott árak fizetése mellett 95 ezer gyökeres fásoltványt a 70 frttal és 24 ezer kétéves gyökeres zöldoltványt a 80 frttal bocsájt eladásra.

Egyidejűleg megbizatik a kezelő bizottság, miszerint előterjesztésében részletezett eljárás és feltételek mellett 10.000, vagy esetleg több II-od osztályu jól össze forrott használható gyökeres fásoltványt 200-anként 50—55, olyan szegény szőlős gazdák között osztogatnák, kik vagyonnal, vagy keresettel nem bírnak.

Felhivatlak azért a nagyváradai szőlőbirtokosok, hogy megrendeléseiket f. évi november hó 1-éig, alólirott nál annál inkább tegyék meg, mivel ez időn túl megrendelések nem fogadhatnának el.

Nagyvárad, 1886. okt. 10.

Márkus János,
hegybíró-telepintéző.

A malomkérdés és a választások.

A lefolyt országgyűlési cikluson jelent meg a román buza kérdése, a mely mint választóviz cseppent a gazdasági politikába és ennek révén a nemzet színe elé idéztettek a kartelmalmok az ő mértéken felül nagynak becsült ipari értékük igazi megvilágításával, valamint a gazdát érzékenyen károsító határidő üzleteikkel, titkos szubvenzióikkal, a nyilvánosság előtt gondosan rejtegetett refakciáikkal. Az akciónak, dazzára annak, hogy a kompakt majoritás mint egy ember állott fel a malmok nagy tökéinek jövedelmezésében, mégis az lett az eredménye, hogy az őrlési engedély restringálása megtörtént, az Ausztriával való kiegyezésben pedig annak a teljes megszüntetése van tervbe véve.

Mindamellet a magyar molnárság, az a tizenhétézer emberből álló dolgozó zöme ennek az iparnak szükségesnek tartja, hogy akcióit intézzen a választásokra. Erre szükség is van. Mert csak az egyoldalú gazdasági politika dédelgetheti a milliomos fővárosi gyáripárt az állam kárára s ez bánhat oly mostohául a vidéki malomiparral. Ennek az akciónak a programját közli a Magyar Molnárszemle, a mely felhívást intéz a maiomiparosokhoz, hogy csak olyan képviselőre adják szavazatukat, a ki követelni fogja az oláh buza őrlésének azonnali megszüntetését s tiltakozik a kartelmalmok állami szubvenziója ellen, követeli a program, továbbá hogy a tarifális intézkedések ezentul ne történjenek a vidéki malomipar világos megkárosításával s tétessenek meg a lépések arra, hogy a vidéki ipar ne zárassék ki mesterségesen a versenyképességéből.

Végül pedig közli azoknak a képviselőknek a névsorát, a kik a malomvisszaéléseket, a buzaárak tönkretételét, az idegen buza által a magyar buza rovására üzött törvénytelen spnkulációkat, a törvénszegést nem akarták megszüntetni. Ez a névsor ma is aktuális, mert jelöltek az akkor szavazott képviselők. A vidéki malomipar támogatása mindenkor czélja volt a gazdatörekvéseknek s éppen ezért nem is szükséges a molnárok akciója kapcsán a vidéki molnárok figyelmét felhívni a magyar gazdaszövetség programjára.

Olesó marhasó. A pénzügyminiszteriumban jelenleg oly törvényjavaslat van munkában, a mely évek óta nyilvánutt kozóhajt van hivatalba kielégíteni. E törvényjavaslat arra irányul, hogy marhasó jutányos áron hozassék általános, szabad forgalomba. A kormány sulyt

helyez arra, hogy a javaslat a képviselőház megalakulása után minél hamarabb benyújtassák.

Terménytőzsde.

Budapest, október 10.

Buza tavaszra, bácskai	7.33
» tavaszra, északi	7.53
» szeptember-októberre, bácskai	6.—
» szept.-okt.-re északi	4.50
Rozs tavaszra bácskai	7.45
Rozs tavaszra, északi	7.1
Tengeri, junius-juliusra, bácskai	8.42
» jun.-jul.-ra, északi	3.30
Repce augusztus-szeptemberre, bácskai	7.40
» aug.-szept.re, északi	7.35

Bécs, október 10.

Buza tiszai	7.35—7.55
» bányási	7.15—7.65
» bácskai	0.00—0.00
» szokványúru őszre	6.85—6.65
Buza szokványúru tavaszra	7.34—7.90
Rozs tiszavidéki	0.00—0.00
» szokványúru őszre	0.00—0.00
» szokványúru tavaszra	0.00—0.00
Tengeri magyar	4.00—4.50
Zab, magyar kereskedelmi	5.00—5.09

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1896. okt. 10-én.

Magyar aranyárjádék 4%	122.05
Magyar koronajárjádék	99.30
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4 1/2%	122.—
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 1/2%	101.—
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	121.—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	97.50
Italmérségi jog megváltási kötvény	100.—
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	97.50
Magyar nyeresémi sorsjegy-kölcsön	155.25
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	138.—
Osztrák járadék papírban	101.25
Osztrák járadék ezüstben	101.25
Osztrák járadék aranyban	122.75
Osztrák korona járadék	101.—
1860. osztrák államsorsjegyek	144.50
Osztrák magyar bankrészvény	947.—
Magyar hitelbank részvény	401.—
Osztrák hitelintézeti részvény	368.—
Osztrák-magyar államvasúti részvény	363.25
20 frankos arany (Napoleonkor)	9.51
Német birodalmi márka	58.75
London vista	119.70
Páris vista	47.55
20 márkás arany	11.75

Felelős szerkesztő: **CSIPPÉK FERENCZ.**

Pályázati hirdetés.

Az ipariskolai egész évi s téli tanfolyamon a rendes és **segédtanári állások** betöltéséig **ideiglenesen** következő órákra pályázat hirdettetik, megjegyeztetvén, hogy a képesítés mérvéhez képest a díjazás minden óra után egy évre 37 frt 50 kr, 45 frt illetve 50 frtban van megállapítva. A kíségető tanerők heti legfeljebb 4 órai alkalmazás után 60 frttól 100 frtig emelkedő ösztöndíj élvezetében részesülnek.

A téli tanfolyamon betöltendő órák:

- Heti 2 (=4) óra számtan a II-ik osztályban.
- Heti 1 (=2) óra fogalmazás a II-ik osztályban.
- Heti 4 (=8) óra szabadkézi s mértani rajz az I-ső osztályban.
- Heti 6 (=12) óra szabadkézi mértani s alak-tani rajz a II-ik osztályban.
- Heti 2 (=4) óra szabadkézi s alak-tani rajz a III-ik osztályban.

Az egész évi tanfolyamon betöltendő órák:

- Heti 2 órán számtan a II-ik osztályban.
- Heti 3 órán rajz a díszítményi szakrajzosztályban.
- Heti 3 órán rajz a faipari szakrajzosztályban.

Előnyben részesülnek oly pályázók, kik az ipariskolai szervezeti szabályzat 53. §-ban megjelölt képesítéssel bírnak; ezek hiányában olyanok, kik a tanításhoz szükséges gyakorlati képességet kimutatni bírják. Az okmányokkal fel-

szerelt folyamodványok, illetőleg jelentkezések **folyó hó 18-ig** az iparisk. bizottsághoz címezve alulírt igazgatóságnál nyújtandók be, hol a tantervre, a tanítás idejére stb-re vonatkozó felvilágosítások is megadatnak.

Nagyvárad, 1896. október 8-án.

Az ipartanodai bizotts. elnök megbízásából:

Szűts Izsó,
iparisk. igazgató.

Haszonbérbe adó birtok.

A nagyváradi latin szertartású káptalan Biharmegye **Kis-Jenő községének határában** fekvő, kellő épületekkel ellátott **400 c. hold** tagbirtoka az **1897. évi október 1-től** kezdve **10 évre** haszonbérbe kiadatik.

Ajánlatok, a főtiszti hivatalban f. évi **november 30-ig** nyújtandók be hol a bérletre vonatkozó feltételek a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

223-1-3

Papp Imre,
főtiszt.

(Utánnomás nem díjaztatik.)

Főtiszt. lelkész urak figyelmébe!

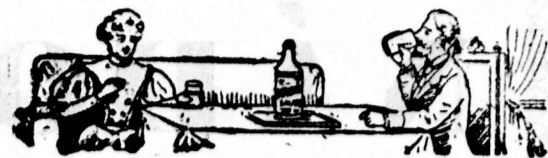
Szent László-könyvnyomda részvénytársaság

papir-, irodaszer- és nyomtatvány raktárában

folyton kaphatók a következő

egyházi nyomtatványok:

Bevételi napló 10 iv	18 kr.
Kiadási » 10 iv	18 kr.
Egybekeltek anyakönyve (diósgyőri) 10 iv	35 kr.
Kereszteltek anyakönyve (diósgyőri) 10 iv	35 kr.
Meghaltak anyakönyve (diósgyőri) 10 iv	35 kr.
A róm. kath. szent hitre megtértek jegyzéke (diósgyőri) 10 iv	35 kr.
A róm. kath. anyaegyház kebeléből más felekezetekhez eltértek jegyzéke (diósgyőri) 10 iv	35 kr.
Házasságra egybekeltek kivonata 100 db	65 kr.
Kereszteltek kivonata 100 db	65 kr.
Meghaltak kivonata 100 db	65 kr.
Jelentés alapítványokról 10 iv	30 kr.
Gyontató-cédula 500 drb	1 frt 25 kr.
Eljegyzési értesítő 10 darab	20 kr.
Családi értesítő 10 drb	25 kr.
Évi jelentés iskolákról 5 példány	50 kr.
Születési és keresztelési jegy 50 db	25 kr.
Esketési jegy 50 darab	25 kr.
Esperes látogatási jkv 5 példány	50 kr.
Iktató könyvi 10 iv	25 kr.
Templomi leltár 10 iv	25 kr.
Catalogus liberorum 10 iv	25 kr.
Keresztelési Emlék 100 darab	60 kr.
Bérmáltak jegyzéke 10 iv	35 kr.

Krondorfi savanyuviz.

Stefánia trónörökösne forrás.

Kitünő gyógyviz,
kedvelt asztali viz.

Nagyváradon: Kádár és Kiss, Janky Antal és ifj. Popper
113 12-12 József uraknál kapható.

Választási zászlók!!

és jelvények

felírással, teljesen felszerelve következő árban kaphatók:

2 méter hosszú, 95 ctmr. széles	2.—
2 » » 120 » »	2.50
3 » » 120 » »	3.50.

1000 drb toll, zöld levél, felírással 9 frt.

Minőség tekintetében a legjobb adtuk, szöveteink szintartósak, ez eddig használt kelméket minden tekintetben felülmúlják.

Kunz József és Társa

217 3-10

czég

NAGYVÁRAD, Szent László-tér.

3) 13-28 Gyors és biztos segély

gyomorhaj és annak következményei ellen!!

A legjobb és leghatásosabb gyógyszer az egészség fenntartására, a nedv és vérnek tisztítására és tisztántartására és jó emésztés előidézésére a már mindenütt ismert és kedvelt

dr. ROSA-féle életbalzsam.

A legjobb és leghatékonyabb gyógyfűvekből leggondosabban elkészítve, igen hatásosnak bizonyult emésztési nehézségeknél, gyomorgöröcsnél, étvágytalanságnál, savanyu böfögésnél, vértelenség, aranyeres bántalmaknál stb. stb. Ezen kitünő tulajdonságainál fogva, biztos és jónak bizonyult háziszerré vált.

Ára egy nagy üvegnek 1 frt, kis üveg 50 kr. Több ezer elismerő és dícsérőirat van kitéve szives betekintés régett.

Ovás! Csalódások elkerülése végett mindenkit figyelmeztetek, hogy minden üveg az egyedül én általam eredeti előírás szerint készített, dr. Rosa életbalzsama, bék kartonba van begöngyöltve, melynek hosszoldalán »Dr. Rosa életbalzsama, B. Fragner gyógyszerháza a »fekete sashoz«, Prága 2/5 -III. felírással van ellátva, német, cseh, magyar és francia nyelven, homlokzatán törvénytiszteleg bejegyzett alábbi védjeggyel. — Dr. Rosa életbalzsama valódi minőségben kapható a készítő főraktárában

Fragner B., PRÁGA 205-III. szám. Budapestben Török József gyógyszerháza. Az osztrák-magyar birodalom valamennyi nagyobb gyógyszerháza raktáron tartja ezen életbalzsamot. Ugyanott kapható:

Prágai egyetemes házikenőcs

mindennemű gyuladás, seb és daganat ellen, több ezer köszönőirat által biztos hatásának elismert szer.

Biztos sikerrel alkalmazható gyuladásoknál, tejszerűséknél és emelkedeménységénél a gyermekválasztásnál: kelevényeknél, vérdaganatnál, gnyesedésnél, pokolvarnál, körömdaganatnál, kézen vagy lábón előforduló körömméreg ellen, keményedéseknél, daganatoknál, mirigydaganatoknál, elzsírosodásnál stb. Linden gyuladás, daganat, keményedés a legrövidebb idő alatt meggyógyíttatik; ha azonban gnyedés ált be, akkor a daganat legrövidebb idő alatt fájdalom nélkül kiszivatik és meggyógyíttatik.

25 és 30 kros dobozokban.
Ovás! Mithogy a »prágai egyetemes házikenőcs« igen gyakran hamisítottak, mindenkit figyelmeztetek, hogy eredeti alarás szerint csakis nálam, készítetik. Az csakis akkor valódi, ha a sarga ercedobozban a melybe töltetik, vörös használati utasításban (9 nyelven van nyomva) és kék kartonba, mely a fentebbi védjeggyel van ellátva, van göngyöltve.

Fül-balzsam. A legkísérletesebb és számtalan kísérlet által kitünőnek bizonyult gyógyszer nagyothallók és siketek gyógyítására 1 üvege 1 forint.

NÁDOR L. és TÁRSA

NAGYVÁRAD, ZÖLDEFA-UTCZA

ajánlja az őszi és téli évadra a legujabb **vizhatlan gráci Pichler-kalapokat.**
Legnagyobb raktár olasz, angol és PLESS-kalapokban.

➔ Valódi prágai férfi- és női **bőrkesztyük**, angol kötött **kesztyük.** ➔

Férfi- és fiu fehérneműek, legujabb nyakkendők.

Illatszerek, pénz- és szivartárczák, esőernyők, sétabotok, valódi email ing- és kezelógombok,

216 1—10

harisnyák és valódi Jäger-alsók

a legnagyobb választékban és legjutányosabb árban kaphatók.

A legnagyobb czipő- és csizma-raktár.

Férfi-, női-, leány- és gyermek-czipők minden kivételben a legjutányosabb árban kaphatók.

Valódi orosz Bagaria **vizhatlan csizmák**
és legnagyobb raktár Gallosehni és bőr Camaschnikban.

Csizma- és czipő-különlegességek mérték szerint a leggyorsabban készíttetnek.

➔ Túlhalmozott raktár miatt leszállított árak. ➔

Főmagasságu *Dr. Schlauch Lőrincz*

bibornok ur Ő Eminenciájának szállítója.

SZILÁDKY és TÁRSA

NAGYVÁRADON, BÉMER-TÉR, POYNAR-FÉLE HÁZ.

FÉRFI RUHÁK.

Midőn a gazdag választéku **angol és francia** kelmékkel berendezett raktárunkat a t. közönség figyelmébe ajánljuk, bátrak vagyunk megemlíteni, hogy

a külföld legujabb eredeti divatczikkei

nagy választékban nálunk kaphatók s — tekintettel a divat haladására — a jó munka és izléses divat keresztülvitelére a legkitünőbb erővel rendelkezünk.

Szövetek mérték szerinti eladása gyári árakon.

➔ Vidéki megrendeléseket pontosan teljesítünk és mintákkal szolgálunk. ➔

(214) 2—20

Jutányos, határozott árak.

➔ Túlhalmozott raktár miatt leszállított árak. ➔

Túlhalmozott raktár miatt leszállított árak.

Túlhalmozott raktár miatt leszállított árak.

Választási zászlók.

Választási zászlók

és jelvények

(218) 2-0

kaphatók

KISS DÁVID

különlegességi tőzsdéjében, Nagyváradon, Olaszi, Fő-utca.

1 db 2 méter hosszú 95 centiméter széles	2 frt.
1 „ 3 „ „ 120-125 cmtr „	3 frt.
1000 db egyes toll levéllel, nyomással	9 forint.
1000 „ hármass „ „ „	14 forint.

Nagyobb megrendelések 12 óra alatt teljesítenek. — Egyes darabok negyedóra alatt.

ELADÓ

hármass eke.

Egy jókarban levő Schuttlewort-féle

hármass eke

továbbá egy

mélyítő eke

eladó. Hol? megmondja a kiadó-hivatal.

(203) 3-3

➡ Déli gyümölcs és csemege. ➡

Vadászok és sportkedvelők figyelmébe!

Van szerencsém a n. é közönséget tisztelettel értesíteni, hogy a mai naptól kezdve raktáromon mindennemű vadász-fegyverekhez szükséges legjobb minőségű *Lancaster- és Lefauchaux-töltény hüvelyeiket* valamint

➡ **lőpor- és serétfojtásokat,** ➡

továbbá

mindenféle nagyságu serétet

tartok s a lehető legelőnyösebb árakban szolgálom ki.

Kiváló tisztelettel

(220) 2-3

Ifj. POPPER JÓZSEF.

Magyar- Francia Cognac és pezsgő borok.

Rum, Thea és Thea-sütemények.

Friss konzervált halak.

„PÁRISI”

fehér-, férfiruhanemű vegytisztító- és mosóintézet

Nagyvárad-Olaszi, Patak-utca 365. sz. és postasikátor.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy kitűnő gépekkel berendezett

mosó-intézetemben

a tisztítás végett átadott fehér- és férfiruhaneműeket a legpontosabban és szabab-
tossággal, *chlormészmentesen* készítem el.

Elvállalok mindennemű *férfi- és női fehérneműek*, továbbá *csipke-
függönyök*, ugyszintén üzletek részére készült *fehérneműek* tisztítását.

Olesó voltát bizonyítandó, az árak következők:

Egy férfling 12 kr., kézelő prja 4 kr., gallér darabja 2 kr.

Szives pártfogását kérve maradok

kiváló tisztelettel

(207) 3-3

Kakas Zsuzsánna.

Szőlőbirtokosok

figyelmébe!

Alólirott a nagyvárad szőlőtelepemen az idén is nagyobb mennyiségű

szőlő fásajtásokat

scináltattam — és ajánlom a **gyökeres** ripariába ojtott, **válogatott** és **tökéletesen összeforrott Erdei, Ezerjó, Fehérmézes, Juhfark, Olasz rizling, Balaton, Kadarka és Oporto** fajoknak

ezret 105 frtért, százát 12 frtért

október vége felé átadással.

Megrendeléseket az érték egyharmada melléklésével egyenesen hozzám címezni kérem.

204 7-10

JANKY JÓZSEF.

FREYBERGER ALBERT

kézimunka, rövidáru és gyermek-ruha nagy raktára
NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA.

Figyelemre méltó újdonságok az őszi s téli időnyre. DIVAT OSZTÁLY:

Blousok a legutolsó divat szerint:

Valentine legjobb mosó	1.90—2.20 frtig.
Flanel blousok	2.50—3.50 frtig.
Flanel ingek (ujdonság)	3.50—6.— frtig.
Szövet blousok elegáns kivitelben	3.50—6.50 frtig.
Bársony blousok	2.80—15.— frtig.

Selyem blous különlegességek. Kész reggeli costumok

5.50—8. frtig elegáns kivitelben.

Gyermek ruhák finom posztóból 1.80—4.80 frtig. — Gyermek felöltők 2.80—6 frtig.

Gyermek fejkötők, sapkák, harisnyák, meleg alsó ruhák minden árban
 kalapok és ruha diszekben folytonos újdonságok.

Különös figyelmében ajánlom a tisztelt vevő közönségnek

kézimunka raktáram,

mely fölülmul minden nagyobb város kereskedéseit e czikkeken; azon kellemes helyzetbe jutottam, hogy az eddiginél

==== 50 százalékkal olcsóbban =====

árusíthatom raktáromon levő **kézimunkákat** és **hozzávaló anyagokat**.

Azon reményben, hogy a tisztelt vevő közönség nem fogja elmulasztani megtekinteni, a még eddig nem létezett **kézimunka** újdonságokat.

kiváló tisztelettel

FREYBERGER ALBERT,

kézimunka, rövidáru és gyermek-ruha nagy raktára
 NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA.

NEUMANN M.

FÉRFI- és GYERMEK RUHÁK

A R U H A Z A

➔ NAGYVÁRAD, KISHIDFŐ (LÉVAY-PALOTA). ➔

Tiszteletteljesen tudatom a n. é. közönséggel, miszerint üzletemben

óriási választék

bel- és külföldi szövetekből

➔ mérték után ➔

megrendelhető mindennemű ruhadarab u. m. **őszi és téli öltönyök, őszi felöltők, télikabátok, városi bundák, bekecs-kabátok, Ulsterek és Havelokok.**

A mérték utáni rendelmények **budapesti** vagy **bécsi** elsőrendű saját műhelyeimben a legutolsó **angol- és francia** divat szerint készülnek és

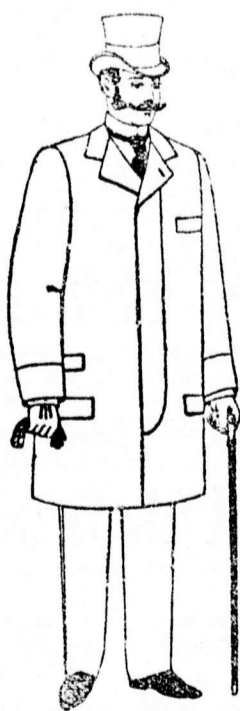
legrövidebb idő alatt szállíttatnak.

Kivonat a kész ruhák árjegyzékéből őszi s téli idény

1896/97. évre:

Raktárak:

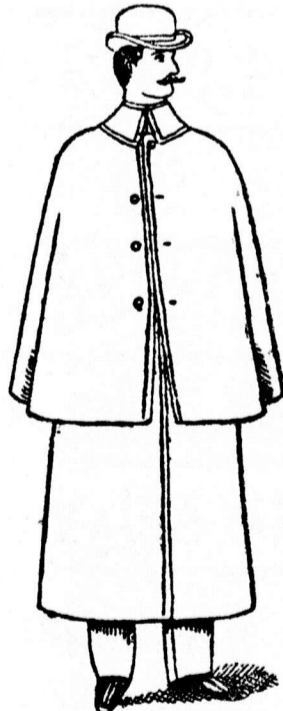
Arad,
Debreczen,
Nagyvárad,
N.-Becskerek,
Temesvár,
Pancsova,
Eszék,
Ujvidék,
Zára.

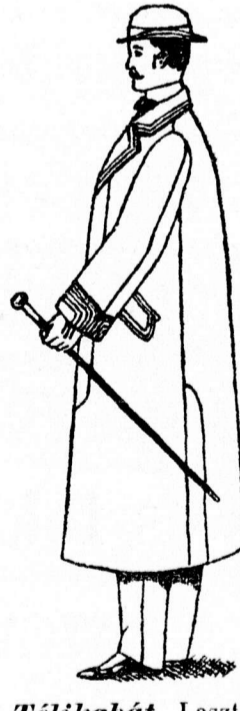
Felöltő cheviot-diagonal fekete v. kék 12 frt 50 kr.

Sacco-öltöny Zsolnai Lodenból 16 frt.

Havelock egész gallérral, vizmentes tiroli Lodenból 7-11 forint.

Télikabát Lasztig fekete bársonygallérral vagy anélkül. 16 frttól 20 frtig.

Raktárak:

Fiume,
Klagenfurt,
Laibach,
Nisch,
Sofia,
Trieszt,
Kragujevatz,
Sarajevo,
Zágráb.

Szabott ár!

234 1-10

NAGYVÁRAD

legnagyobb áruháza

Női felöltök és ruhaszövetekben

Flegman Ármin

Nagyvárad, Zöldfa-utca elején.

Rengeteg választék, verseny nélküli olcsó árak.

Jó téli kabátok 4.80, 6.50, 7.25, 8, 9 és 10 frt.

Modell kabátok 12 frt, 14 frt, 16 frt, 18 frt, 22 frt.

Szörme gallérok 7.50, 9 frt, 12 frt, 25 frt, 36 frt.

Raad köpenyegek 12, 15, 18, 22 és 30 frt.

Őszi gallérok 1.50, 2 frt, 3.25, 4.25 és 6.50.

Ruha szövetek 22, 35, 40, 55, 70 kr. méterje.

Angol szövetek 50 kr, 60 kr, 80 kr, 1.30, 1.80 mtrje.

Fekete szövetek 33 kr, 45kr, 60kr, 85 kr, 1 frttól 5 frtig.

Szines és fekete selymek 70 krtól 4 frtig mtrje.

Chiffon, vászon, asztalnemű, paplan, ágyteritők.

Függönyök, szőnyegek, disz- és bélésárak

olcsóbban mint bárhol.

Mérték utáni ruhák vállalata.

Előzékeny és pontos kiszolgálás.

Előzékeny és pontos kiszolgálás.